Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 263 (6. 752) 1988 йил 17 ноябрь, пайшанба Баҳоси 3 тийин

ЗАМОНДОШИМИЗ

XXVI Тошкент шаҳар ва XXIII Тошкент область партия конференциялари олдидан

Коммунист ибрати

Кўчадан хушнуд кайфиятда югуриб кирган Анисани онаси бағрига босиб, сўради:

— Хурсанд кўринасан, қизим, қандай баҳо олдинг бугун?

— «Беш!»

— Қайси фандан?

— Адабиётдан. «Ленин бобом» шеърини ёддан ўқиганим учун.

— Баракалла қизим, қани ўша шеърингни менга ҳам ёдлаб берчи.

— Хўп бўлади ойижон, — Аниса шундай деди-ю, ҳар бир сўзни бурро-бурро ўқиб шеърни айтиб берди. Онаси уни қаттиқ қучиб, у юзидан, бу юзидан ўпдида, деди:

— Яша она қизим, бундан кейин ҳам ана шунақа ўқигин. Бугун эса мен сенга туғилган кунингга мана бу кўйлакчани совға қиламан.

Совғани кўриб Аниса ўзини қўярга жой тополмай қолди. Ўша заҳоти кийиб олди.

— Вой-бу, ойижон намунча чиройли! Бирам силлиқ эканки. Ўзингиз тикдингизми?

— Ҳа.

— Материалини ҳам ўзингиз тайёрладингизми?

— Йўқ, материални тўқимачилик комбинатида тайёрлашган...

Ҳар сафар касб, ҳунар ҳақида гап кетса Аниса Алмухаметова ана шу воқеани бот-бот ёдга олади. Бу бежиз эмас. Бинобарин тўқимачилик касбига бўлган қизиқиш, меҳр унда айнан онасининг ана шу сўзларидан сўнг уйғонганди. Ҳар сафар қўлига бирор бир мато тушса, синчиклаб пайпаслар, ўзи ҳам тезроқ шу касбни эгаллаб, одамларнинг кўнглига ёқадиган, кайфиятини кўтарадиган материал тўқигиси келарди. Бора-бора ундаги қизиқиш, меҳр орзуга, орзу эса қатъий аҳдга айланди. Шунинг учун ҳам ўрта мактабни тугатганида ўқисаммикин, ишласаммикин деб ўйлаб ўтирмади. Тўппа-тўғри Тошкентдаги «Каноп» тўқимачилик-тикувчилик бирлашмасига келди.

Мана, ўшандан бери орадан йигирма уч йил ўтди. Тиришқоқлиги, меҳнатсеварлиги туфайли ўз касбининг устаси бўлди, коллективда обрў-эътибор қозонди. Шунинг учун ҳам ишда илғор, жамоат ишларида фаол, ёшларнинг меҳрибон ва жонкуяр устози бўлган Анисага ҳамкасблари юксак ишонч билдириб КПСС сафига қабул қилишди.

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган қайта қуриш ва жадаллаштириш программаси биринчи навбатда коммунистлар зиммасига улкан вазифалар юклайди, — дейди Аниса Алмухаметова. — Мен буни авваламбор ҳар бир кишининг ўз вазифасига виждонан, сидқидилдан ёндошишида деб биламан. Фақат планни ўйлаб, сон кетидан қувганда кўп нарсага эришиб бўлмайди. Сифат, сифат ва яна сифат — бугунги кун шиори ана шундай бўлиши керак. Чунки сифатли маҳсулот магазин пештахтасида ётиб қолмайди. Бу эса ўша маҳсулотни тайёрлаган корхонанинг ривожланишида, пировард натижада эса бутун мамлакатимиз экономикасининг юксалишидаги асосий омилдир. Қайта қуриш ва жадаллаштириш программасидан кўзда тутилган асосий мақсад эса иқтисодий тараққиётни ўстириш ва халқ фаровонлигини оширишдир....

Коммунист А. Алмухаметованинг сўзи билан иши бир. У ўтган йили Бутуниттифоқ социалистик мусобақада ғолиб чиққанди. Бу йил эса мамлакатимиз коммунистларининг XIX Бутуниттифоқ конференцияси шарафига уч ярим йиллик план-топшириқларини муддатидан олдин уддалаб қўйди ва 41,2 минг метр маҳсулот тайёрлади. Қимматбаҳо совға билан тақдирланди. Шуни таъкидлаш керакки, мукофот планни дўндиргани учунгина эмас, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаргани учун ҳам берилди. Айни кунларда Аниса Алмухаметова XXVI Тошкент шаҳар ва XXIII Тошкент область партия конференцияларини муносиб меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш учун астойдил тер тўкмоқда. Унинг меҳнат календарида декабрь ойи.

Ф. РАҲИМОВ.

Дил сўзлари

2502-автоколоннанинг пешқадам шофёри Олег Петрович Тимошин Фрунзе район ҳисобот-сайлов партия конференциясида қатнашиш шарафига муяссар бўлганлардан бири. Биз у билан конференция таассуротлари ҳақида суҳбатлашдик.

— Очиғини айтсам, конференция шу қадар мунозараларга бой ва қизғин тортишувлар билан ўтади, деб ўйламаган эдим. Докладда ўз аксини топмай қолган камчилик ва иллатлар сўзга чиқувчи делегатлар томонидан рўй-рост очиб ташланди. Бу албатта ошкоралик, демократия одамлар онгига тобора кенг кириб бораётганидан далолат беради.

Анжуманнинг бизга маъқул бўлган яна бир томони шундаки, бу гал унда сўзга чиқувчилар олдиндан белгилаб қўйилмади. Ҳар галгидек уларга текст ёзиб берилмади. «Ундай дейсан, бундай дейсан» деган кўрсатмалар бўлмади. Сўзга чиқишни истовчилар эркинлик билан ўз дилидаги муаммоларни баён этишди.

Биласизми, депутат сифатида сайловчилар билан учрашганимда, ҳамкасбларим билан суҳбатлашганимда одамлар баландпарвоз гаплар, мақтовлардан безор бўлганини юракдан ҳис этаман. Улар ошкораликни жон дилдан хоҳлаб қолишган. Чиндан ҳам камчиликлар яширилмай очиқ-ойдин айтилса, ўртоқлашилса фойдадан холи бўлмайди. Зеро нуқсонни ҳас-пўшлагандан кўра ошкор этиб, уни бартараф этиш йўлларини излаш минг карра афзал. Конференцияда мен бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Камчиликларга муросасиз бўлайлик

XXXIV Фрунзе район ҳисобот-сайлов партия конференциясидан

КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, совет жамиятини қайта қуриш, демократиялаш, ошкораликни кенгайтириш юзасидан улкан проблемаларни илгари сурди. Бу вазифаларни амалга ошириш ҳар бир коммунистдан, ҳар бир софдил совет кишисидан юксак сафарбарликни, камчиликларга нисбатан муросасизликни талаб қилади.

Хўш, пойтахтимизнинг Фрунзе райони коммунистлари, барча меҳнаткашлари ана шу умумхалқ ишига, қайта қуриш жараёнини чуқурлаштириш ишига қандай ҳисса қўшишмоқда! Биз Фрунзе райони XXXIV ҳисобот-сайлов партия конференциясида ана шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қилдик.

⊙ ДЕМОКРАТИЯ САБОҚЛАРИ

Шуни эътироф этиш керакки, конференцияга тайёргарлик ва уни ўтказишда демократия ва ошкоралик сезилиб турди. Партия ва жамият ҳаётини демократиялашнинг ялпи жараёнини акс эттирувчи янгича ёндашувлар кўзга ташланди. Жумладан, илгари район партия комитетининг, сайланма органларининг состави юқори ташкилотлар билан келишилган ҳолда райкомнинг ўзида ими-жимида ҳал этилар эди.

Бу сафар конференцияга тайёргарлик даврида район партия комитети составига цех ва группа ташкилотларидан 700 дан зиёд номзод кўрсатилди. Улар аввалига бошланғич партия ташкилотларида, сўнгра номзодларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш ва ўрганиш бўйича район комиссияси мажлисларда муҳокама қилинди. Саноат, транспорт, халқ маорифи ва бошқа соҳаларга бўлинган комиссиянинг ўн секцияси фаолиятига ишчи группаси якун ясади. Район комиссияси раиси — Тошкент Давлат педагогика институтининг проректори М. Х. Тошхўжаева тақдим этган номзодлар рўйхатини конференция делегатлари қўллаб-қувватладилар.

⊙ КОНФЕРЕНЦИЯ ОЛДИДАН

Конференция бошланиши олдидан биз делегатлар билан учрашиб, улар билан суҳбатлашдик.

— Районимиз коммунистларининг анжуманида қатнашаётганимдан бениҳоя хурсандман, — деди Тошкент тўқимачилик комбинати 2-йигирув-тўқув фабрикасининг тўқувчиси **Р. Аҳмедова.** — Конференциянинг ошкоралик ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтишини истардим. Очиғини айтганда, қуруқ мақтовлар, мадҳиябозликдан иборат докладлар биз ишчиларнинг жонига теккан. Чунки, улардан на бирор янгилик оласан, на қониқиш ҳосил қиласан. Бекорга вақтинг ўтганига ачинасан. Ундан кўра камчиликлар ошкора айтилса, биз улардан хулоса чиқарсак яхши эмасми? Шунинг учун ҳам биз бугунги район партия комитети ҳисоботини ҳамма учун фойдали бўлган танқидий руҳда ўтишини истардик.

Район халқ судининг раиси, делегат **Ў. Йўлчиев** ўз фикрини қисқагина баён этди.

— Ҳуқуқий давлат тушунчаси бу энг аввало, меҳнаткаш инсон қадр-қимматини ҳар тарафлама муҳофаза қилишдан иборатдир. Жамиятимизга кириб келган демократия ва ошкоралик шароити совет суди мавқеини янада кўтариш, обрўсини ошириш билан чекланиб қолмай, балки янада мураккаб ва масъулиятли вазифаларни ҳал этишни тақозо этади. Менга музокараларда қатнашиш насиб этса, шулар ҳақида, умуман, район ҳуқуқ-тартибот ишидаги камчиликлар ҳақида гапирмоқчиман.

⊙ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

Социал-иқтисодий ўзгаришлар борасидаги муваффақиятларга фақат ана шу жараённи изчиллик билан амалга ошириш ва чуқурлаштириш йўли билангина эришиш мумкин. Ҳисобот даврида районда иқтисодий ўзгаришлар жараёнини жадаллаштириш учун район партия комитети қандай чора-тадбирларни кўрди?

Фрунзе район партия комитетининг ҳисобот докладини қилган район партия комитетининг иккинчи секретари **В. М. Плешаков** бу борадаги ютуқ ва камчиликларга батафсил тўхталди.

— Маълумки, экономика ва социал соҳа қайта қуришнинг белгиловчи бўғинлари ҳисобланади, — деди у. — Одамларни энг аввало озиқ-овқат ва товарлар, турли хизматлар билан таъминлаш масалалари, албатта, уй-жой билан таъминлаш масалалари қизиқтиради. Бу тушунарли. Чунки халқ фаровонлиги даражасини белгиловчи мазкур муаммоларнинг ҳал этилиши ниҳоятда чўзилиб кетди. Шу сабабли район партия комитети ана шу йўналишга партия раҳбарлигини кучайтиришга катта эътибор берди.

Беш йиллик бошидан бери районда 15 минг киши ёки жами район аҳолисининг қарийб 12 проценти ўз уй-жой шароитларини яхшилади. Болалар боғчаларидаги ўринлар сони 600 ўринга кўпайди, 780 нафар ўқувчи янги мактабларда ўқий бошлади.

19 умумий овқатланиш корхонаси, 6 озиқ-овқат магазини реконструкция қилиниб, фойдаланишга топширилди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирмунча яхшиланди. Бу кўрсаткич беш йиллик бошидан бери аҳоли жон бошига ҳисоблаганда, 13 процентга кўтарилиб, ҳар йилига 61 сўмдан ташкил этди.

Шунга қарамай, экономикани ва социал соҳани қайта қуриш бўйича амалий тадбирларни ишлаб чиқиш ва реализация қилиш борасида сарфланган куч-ғайратларга қарамай, эътироф этиш керак, район партия комитети бу борада туб бурилишга эришолгани йўқ.

Гап шундаки, халқ истеъмоли товарлари ва пулли хизматларни кўпайтириш вазифаларини ҳал этар экан, район партия комитети бутун тақсимлаш системасини, энг аввало савдо ва умумий овқатланишни такомиллаштириш масалалари билан пухта шуғулланганлари йўқ. Бу борадаги аксарият камчиликлар моддий базанинг бўшлиги билан боғлиқ. Ана шу базани ҳар томонлама кенгайтириш ва ҳозирги замон даражасига кўтариш лозим.

Асосан, халқ истеъмоли товарларини ишлаб чиқаришга йўналтирилган район экономикаси сўнгги йилларда давлат планларини сурункали бажармаяпти. Беш йилликнинг бошидан бери фақат савдо ташкилотларига 61 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

Район корхоналари маҳсулот сифатини яхшилаш, уларнинг турларини жадал янгилаш борасидаги ўз планларини тўла амалга ошира олмадилар. Ваҳоланки, мавжуд шарт-шароитлар регион талабини қондирибгина қолмай, Бутуниттифоқ, ҳатто халқаро бозорга чиқиш имконини беради.

«Таштекстильмаш» заводида ва бошқа қатор корхоналарда давлат қабули муайян қийинчиликларга дуч келаяпти. Тўқимачилик комбинати эса беш йиллик бошидан бери 53 миллион сўмлик халқ истеъмоли товарларини кам етказиб берди.

Ҳисобот докладида шунингдек, коммунистлар аттестацияси, район партия комитетининг иш услублари ва методларини такомиллаштириш, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, идеология соҳасидаги ютуқ ва камчиликлар қайд этиб ўтилди. Аммо камчиликларнинг сабаблари чуқур таҳлил қилингани йўқ. Фикримизнинг исботи учун биргина Тошкент тўқимачилик комбинати ёки «Таштекстильмаш» заводини олайлик, ҳар икки корхона райондаги энг йирик ишлаб чиқариш даргоҳларидан ҳисобланади. Лекин улар бир неча йиллардан бери сурункасига маҳсулот реализацияси бўйича план ва мажбуриятларини бажармай келишади. Нега? Нима учун? Қолаверса, бу қолоқликдан чиқиш учун корхоналарнинг маъмурияти ва партия комитетлари қандай тадбирларни амалга оширишяпти? Мана шу аснода корхоналар партия комитетларининг ишини чуқур таҳлил этиш мумкин эди-ку.

Ҳисоботда 1-пойафзал фабрикаси ҳақида илиқ гаплар айтилди. У ердаги ижобий ўзгаришлар таъкидланди, лекин бу ютуқларнинг ҳаммаси корхона директорининг номи билан боғланди. Тўғри, фабрикага янги директор А. Тўлагановнинг келиши билан анча ўзгаришлар бўлди: маҳсулот сифати яхшиланди, унумдорлик ошди. Хўш, бу ишга корхона партия ташкилоти қандай ҳисса қўшди? Корхонадаги янгиланиш ишларида коммунистлар қай даражада роль ўйнамоқда? Мана шу аснода унинг фаолиятига чуқур кириб бориш керак эди.

⊙ СЎЗ ВА ИШ БИРЛИГИ

Ҳисобот доклади бўйича музокараларда жами 22 делегат сўзга чиқди. Бу нутқларнинг барчаси ҳам амалий, ишчанлик, танқидий руҳда бўлгани йўқ. Шунинг учун ҳам уларга залда ҳозир бўлганларнинг муносабатлари ҳам турлича бўлди.

Шу ўринда Пардозлаш трестига қарашли 46-қурилиш бошқармаси бўёқчилар бригадасининг етакчиси **В. Ф. Куликова**нинг нутқи эътиборга молик бўлди.

— 21 йилдан бери қурилишда ишлайман, — деди у. — Ҳали шу вақтгача райкомнинг биронта вакили бизнинг бригадамизда бўлиб, қурувчиларимиз билан дилдан суҳбатлашганини эслолмайман. Бизидан фақат сифатли иш талаб қилишади. Жуда яхши, биз ҳам шунинг тарафдоримиз. Лекин, бўёқчиларга ҳамиша сифатсиз маҳсулот етказиб берилса, биз нима қилайлик ахир?

Хуллас, қурилишда муаммолар жуда кўп. Истардимки, янги сайланадиган район партия комитети аппарати ана шу муаммоларни ҳал этишда бизга яқиндан ёрдам берса.

Район комсомол комитетининг биринчи секретари **З. Қосимова** ҳам ютуқ ва камчиликларни таҳлил қилишга ҳаракат қилди.

— Кўпинча партком секретарлари ўз ишларини комсомол ташкилотларига юклайдилар, — деди у. — Хўш, бундай аҳволда комсомол секретарлари қандай қилиб ўз вазифаларини бажаришсин? Комсомолга партиявий ёрдам бўшашиб кетган. Шу вақтгача районда ёш учувчилар ва ёш десантчилар клублари йўқ. Бир вақтлар энг гавжум Туркман бозори атрофи бўш ётибди. Шу жойни ёшлар марказига айлантириш керак.

Ёшлар кечалари онда-сонда ўтказилади. Бу хусусда ҳам район партия комитети бизга яқиндан ёрдам бермаяпти, — деди у сўзини давом эттириб. — Хуллас, комсомол ишидаги барча камчиликларни райкомнинг фаолиятсизлиги билан боғлади.

Шу ўринда бир савол туғилади: хўш, район комсомол комитети нима иш қилаяпти? Юқоридаги нуқсонларни бартараф этишда нега актив ҳаракат қилмаяпти?

Делегат **М. Хўжаева** коммунистларнинг топширилган иш учун масъулияти, сўз ва иш бирлиги ҳақида тўхталди.

— Коммунист бир сўзли, ҳамиша ваъдасига вафо қиладиган инсон бўлиши керак. Афсуски, баъзи партия аъзолари ҳақида бундай деб бўлмайди. Улар ваъда беришади-ю, кўпинча уни унутиб қўйишади. Бир мисол. Самарқанд кўчасида сабзавот магазини очиш ҳақида кўп гап бўлди. Район ижроия комитетидаги ўртоқлар ветеранларнинг бу ҳақли талабини қондиришга ваъда беришди. Аммо афсуски, бу талаб ҳали ҳам бажарилмай келяпти.

Конференцияга келаётганимда ветеранлар мендан юқоридаги илтимосни район партия комитетининг янги ютуқ ва камчиликлар қайд этиб ўтилди. Аммо йишни таъкидлашди.

Мен партия ташкилотининг секретари бўлган 27-ЖЭУга қарашли бир қанча уйларнинг иситиш системалари ишдан чиққан. Уларни янгилаш керак. Ваъда билан иш битмайди. Халқимизда «Ваъда вафоси билан гўзал» деган гап бор. Шундай экан, сўз ва иш бирлигига амал қилайлик.

Районда ҳал этилмаган муаммолар кўп. Улар ўз ечимини кутмоқда. Олдинда улкан ва тиғиз ишлар турибди. Уларни ҳар бир коммунист, ҳар бир меҳнаткаш чуқур тушуниб етгандагина, умум ишига жон куйдиргандагина, ҳар қандай камчиликлар ва нуқсонларга муросасиз бўлгандагина уддалаш мумкин.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари **Б. Ф. Сатин** қатнашди ва нутқ сўзлади.

Конференцияда район партия комитетининг, район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги состави, Тошкент шаҳар ва Тошкент область партия конференцияларига делегатлар сайланди.

М. КОМИЛЖОНОВ,
А. АБДУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбирлари.

Ташкилий пленумда В. А. Аловутдинова район партия комитетининг биринчи секретари, В. М. Плешаков район партия комитетининг иккинчи секретари, А. С. Сулаймонхўжаев район партия комитетининг секретари этиб сайландилар.

В. А. Кравченко район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг раиси этиб сайланди.

⊙ СУРАТДА: XXXIV Фрунзе район ҳисобот- сайлов партия конференциясида.

Р. Шарипов фотолари.

Муваффақият гарови

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонти заводининг Т. Мирҳантов бошлиқ 2-механика цехида 100 дан ортиқ турли хил деталлар ишлаб чиқарилади. Булар орасида тепловознинг ғилдирагидан тортиб, кичкина мурувватигача бор. Цехда тайёрланаётган маҳсулотлар Ватанимизнинг турли бурчакларига жўнатиляпти. Коллектив маҳсулот сифатига алоҳида эътибор бераётганлиги сабабли ҳам ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга бўлган эътироз анча камайди.

— Октябрь ойи планини муддатидан олдин бажардик, — дейди цех бошлиғи. — Умуман кейинги йилларда план бажарилмай қолган пайтлар бўлмаяпти. Қайта қуриш, жадаллаштириш давом этаётган ҳозирги пайтда ҳар бир кишидан янгичасига ишлаш талаб этиляпти. Биз асосий эътиборни меҳнат интизомига қаратдик. Халқимизда сўз боши салом, иш боши интизом, деб бежиз айтишмайди. Ишчиларни мустаҳкам интизомга ўргатиш анча қийин бўлди. Чунки, илгарилари фақат планни ўйлаб, агар ишчи бир кунлик ишни 4—5 соатда бажарса, уйига кетаверарди ёки бошқа юмуш билан шуғулланарди. Прогуллар, ишга кеч келишларни айтмаса ҳам бўлади. Цех ишчиларининг йиғилишида фаолиятимизни таҳлил этиб чиқдик. Ишчилар ўртасида интизомнинг бўшашиб кетганлиги яққол намоён бўлди. Энди ҳаммасига нуқта қўйиш кераклигини барча тушунди. Кўп таклифлар айтилди. Шулардан биттаси интизомни мустаҳкамлаш. Тўғри ҳамма нарса бирдан ўзгара қолмайди. Ишга келиб кетиш қаттиқ назоратга олинди. Кечга қолганлар номи қора тахтада қайд этилиб борди. Касаба союз мажлисига қўйилди. Сабабсиз ишга келмаганлар жазоланди. Кўпчилик ўртасида изза бўлиш кимга ҳам ёқарди. Алкоголизмга қарши кураш бошлангандан кейин эса интизом анча мустаҳкамланди. Буларнинг ҳаммаси иш сифатига таъсир этмай қолмади. Ўтган ўн ойда ишлаб чиқариш самарадорлиги 120 процентга етди.

Коллектив фаолиятида иқтисодийислоҳот ҳам ўз ўрнини топмоқда. Илгари цех бўйича 55 та штат ажратилган эди. Имкониятларни кўриб чиққан ишчилар 10 та штатни қисқартиришга қарор қилишди. Шунингдек, ишлаб чиқариш кўламини ошириш имкони туғилди. Октябрь ойида 70 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Ўтган йили эса бу кўрсаткич 65 минг сўмни ташкил этарди. Қисқартирилган штатлардаги юмушлар бошқа штатларга бўлиб берилди. Натижада иш ҳақидан ҳам иқтисод қилиняпти. Иқтисод қилинган пулларнинг бир қисми мукофот тариқасида ишчиларга бўлиб бериляпти.

Келгуси йилда цех тўла составда янги бинода иш бошлайди. Автоматлаштирилган цехда маҳсулот ишлаб чиқариш кўламини 2—3 баравар ошириш кўзда тутиляпти. Бошқаришни программалаштириш асосий ўрин эгаллайди. Қўл меҳнати деярли 5—6 марта қисқаради. Ҳозирги кунда янги цех қурилиши тугалланяпти. Ишчилар янги автомат машиналарни бошқаришга ўргатиляпти. Навбат билан махсус курсда билим оляптилар.

Цех коллективининг доимо илғорлар сафида боришида Г. Двизор, А. Аҳмаджонов, В. Дидоклар бошлиқ бригадалар ишчиларининг ҳиссаси айниқса катта бўляпти. Илғор коллектив йиллик планни 15 декабргача уддалаш, 20 декабрдан кечиктирмай мажбуриятни ҳам бажариш учун бел боғлашган. Уларнинг бугунги кундаги ишга, вазифасига бўлган масъулиятнинг чуқур ҳис этиши, бунинг сўзсиз бажарилишидан далолат беради.

С. ШАМСИЕВ.

Конкурсга марҳамат

Илгари хабар қилинганидек, шу йил 18—25 декабрь кунлари Тошкентда СССР ташкил этилганлигининг 66 йиллигига бағишланган биринчи «Ўрта Осиё ва Қозоғистон қардош республикалари пойтахтларининг дўстлик ҳафталиги» фестивали ўтади. Фестивалда Олмаота, Фрунзе, Душанба, Ашхобод, Самарқанд, Бухоро, Чимкент, Ленинобод шаҳарларининг делегациялари, шунингдек Ватанимиз пойтахти — Москва жамоатчилигининг вакиллари иштирок этади.

Фестивалга тайёргарлик ва уни ўтказиш ташкилий комитети фестивалнинг энг яхши:

— шиори;

— эмблемаси;

— қўшиқ тексти ва музикаси учун очиқ конкурс эълон қилишга қарор қилди.

Тақдирлаш учун қуйидаги мукофотлар белгиланди:

— шиор учун — 100 сўм;

— эмблема учун — 200 сўм;

— қўшиқ тексти ва музикаси учун — 300 сўм.

Конкурсга материаллар шу йил 27 ноябрга қадар оғзаки ёки ёзма ҳолда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг биносида жойлашган (иккинчи қават, 21-хона, телефон 33-73-05) ташкилий комитет штабида қабул қилинади.

Конкурс ғолибларининг номи газетамизда эълон қилинади.

Муддатидан олдин

⊙ Шаҳримизнинг кенжа Ирригаторлар массиви яна 48 хонадонга кўпайди.

Тошкент шаҳар қурилиш бошқармасига қарашли 4-трестнинг 45-қурилиш бошқармаси коллективи 4 қаватли турар жой биносини муддатидан олдин фойдаланишга топширди.

Бу коллектив йил бошидан зиммасига олган социалистик мажбуриятини шараф билан уддалади. Планга қўшимча 46,3 минг сўмлик қурилиш ишлари амалга оширилди. Бино ғиштдан бунёд этилиб бу ерда 1 хонадан тортиб катта оилаларга мўлжалланган 4 хонали квартиралар ҳам мавжуд.

Жадаллаштириш — давр талаби

Куни кеча Бутуниттифоқ мусобақасида Тошкент тажриба-механика экскаватор ремонти заводи коллективи учинчи кварталда СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ва агросаноат комплекси касаба союзи ходимларининг кўчма Қизил байроғини яна қўлга киритди.

Завод 1955 йилда экскаваторларни ремонт қилиш устахонаси базасида ташкил топган.

Ҳозирги кунда завод бақувват кучга эгадир. Унда учта цех ва учта участка асосий ишлаб чиқариш қувватига эга. 1-цех ва 4-участка ёрдамчи ишлаб чиқариш қувватига эга. Кенг истеъмол моллари участкаси ва 2 та Самарқанд ва Қўқондаги филиаллари ишлаб турибди. Заводнинг қуввати йилига 14 миллион 330 минг сўмликни ташкил этади.

Завод экскаваторларни ва дизелларни капитал ремонт қилади. Вагон-ётоқхоналар, ПТ—60 маркали оғир юк ташувчи прицеплар ишлаб чиқаради, металл-конструкциялар, стандарт бўлмаган асбоблар, технологик ускуналар, экскаваторга бўғин ва эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаради. «Узирмаш» бирлашмасига қарашли бу завод анчагина ютуқларни қўлга киритмоқда. Меҳнатга янгича ҳақ тўлаш бўйича завод 1988 йилнинг январь ойидан коллектив пудратига ўтди. Иқтисодий кўрсаткичлар бўйича яхши натижага эришилди. Маҳсулотни етказиб бериш бўйича план бажарилди. Ўтган йилга нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш 9 процент ортди. Соф фойда, меҳнат унумдорлиги, ўртача ойлик маош ҳам анчага ортди.

Байроқдорлар

Завод барча кўрсаткичлар бўйича учинчи квартал ҳамда 10 ойлик планни ортиғи билан бажарди, яъни экскаваторларни капитал ремонт қилиш бўйича план тўла адо этилди. Стандарт бўлмаган ускуналар, металл-конструкциялар мўлжалдагидан анча кўп тайёрланди. 35 та (тупроқни қазиб қувурларни жойлаштирадиган) қувур ёткизгичлар, ПДТ—125 маркали механизмлар, ПК—08 маркали коллекторларни ювадиган қурилмалар, 7 дона дреноукладчиклар ишлаб чиқарилди, халқ истеъмоли буюмлари плани 7,5 процент ошириб бажарилди.

Ўтган ойларда завод ишчилари томонидан 60 та рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқарилиб, шундан 29 таси ишлаб чиқаришда қўлланди. 31845 сўм фойда олинди.

Завод қувватини ошириш борасида ҳам тинмай изланишлар олиб борилди. Цех ва участкалар жадал равишда қайта қурилмоқда, жумладан, моторларни ремонт қиладиган янги техника участкаси, тайёрлов участкалари замонавий ускуналар билан қайта қурилиб, кенгайтирилмоқда. Дизель двигателларини синаш станцияси қайта қурилди. Қуюв цехида ишлаб чиқарилган қолипларни экспресс анализ қилиш учун лаборатория қурилиб ишга туширилди. Чўянни эритиш участкасида қолип тарқатиш учун конвейер линияси қўшимча қурилди. Қуюв цехининг биноси тагида конвейерга қум узатилганда чангларни ушлаб қолиш учун махсус қурилма ўрнатилди.

Янги технология бўйича электронли сўрувчи—ҳўл чанг ютадиган ускуна ишлаб чиқилди ва амалда қўлланилди. Технологик асбоблар учун сув босимини ташкил этадиган минора ишлаб чиқилди. Резина-техника буюмлари ишлаб чиқарадиган участка ташкил этилди, унда экскаваторларга манжетлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга завод коллективи катта эътибор бермоқда. Ванна учун полиэтилен пардалар ва альюмин қуюлмасидан ёнғоқ чақадиган буюмлар, чеснокнинг сувини чиқарадиган мосламалар ишлаб чиқарилмоқда.

Завод коллектив пудратига ўтгач, участка ва цехларда ишчиларнинг ҳаммаси тарификациядан ўтказилди. Иккинчи разряд билан ишлайдиган ишчилар сони 8 процентдан зиёд ортди. 52 ишчининг разряди эса пасайтирилди. Бу ишларнинг ҳаммаси малакали комиссия аъзолари иштирокида ўтказилди.

Меҳнатга янгича ҳақ тўланяпти, оғир ва киши соғлиғига зарар келтирадиган ишларда меҳнат қилаётган ишчиларга қўшимча ҳақ тўланади. Ўтказилган ана шу тадбирлар эвазига тариф ставкаси 15—20 процентга ортди. Ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш борасида турдош ихтисосларни ўрганиш эвазига ҳам қўшимча ҳақ тўланади. Аттестациядан кейин завод мутахассисларидан 51 киши аттестация талабига жавоб беролмай, ишдан бўшади ва қолган қобилиятли мутахассисларнинг ойлиги эса 11,5 процентга ортди. Асосий мақсад кам харажат сарфлаб, кўп унумдорликка эришиш эди. 48,3 минг сўм тежаб қолинди!

Цех меҳнат коллективи кенгаши ҳар бир ишчининг меҳнатда қандай қатнашгани коэффициентини ҳисобга оляпти. Ҳатто бу цехда кимни илғор деб кўрсата оласиз, деб сўрасангиз цех бошлиғи Владимир Черепанов буни цех меҳнат коллективи ҳал қилади, дейди. Мана, яқинда октябрь ойи якуни бўйича кенгаш ўтказилди. Кенгаш якунига кўра бу цехда электр пайвандчи Қаюм Қориев, электр пайвандчи Олмос Номозов, В. Ноздрюхин, дурадгорлар участкасининг бошлиғи Виктор Ивлеев, слесарлар бригадири Тожибой Расуловлар ғолиб чиқиб, ишлаб чиқариш байроқдорлари сафида боришяпти.

Т. ШОЮСУПОВА.

Депутат ва наказ

Комсомолда камол топди

Комсомол аъзоси Зулфия Йўлдош Охунбобоев номидаги Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг енгил саноат технологияси факультети 2-курсида таълим олмоқда. Камтарин бу студентни институтдагиларнинг кўпчилиги яхши билади. Унинг тиришқоқлиги, ташаббускорлиги туфайли факультетда студентларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш имкониятлари излаб топилди. Фанларни ўзлаштириш, назарий билимларни амалий машғулотлар билан мустаҳкамлаб боришда янгидан-янги имкониятлар юзага келди.

— Институт коллективи менга катта ишонч билдирди. Ўтган йили маҳаллий Советларга ўтказилган сайловларда менинг номзодим Фрунзе район Совети депутатлигига кўрсатилди, — дейди биз билан суҳбатда З. Алимова. — Очиғини айтганда, ўшанда жуда қувондим. Бунинг сабаби институт коллективи орасида шунчалик обрў-эътибор қозонганимдан бахтиёр эдим. Лекин шу билан бирга зиммамга катта масъулият юклнаётганини ҳам юракдан ҳис этиб турардим. Чунки бу масъулият мендан кўпчилик ишончини оқлашни тақазо этарди. Бунинг учун тинимсиз ишлаш, изланиш керак эди. Шундай бўлди ҳам. Дарсдан бўш вақтларимни депутатлик наказларини бажаришга сарфладим. Сайловчиларнинг ишончини қозондим.

Зулфия Алимова навбатдаги ўқув машғулотидан чиққанида уни коридорда студент қизлардан бири тўхтатди.

— Ёрдамингиз керак бўлиб қолди, — деди у ийманибгина. — Менга студентлар ётоқхонасидан жой олиб беришга кўмаклашсангиз.

Депутат бир зум ўйланиб қолди. Ўқув йили бошида бўлганида ҳам имконини топса бўларди, ҳозир ётоқхонага жойлаштириш масаласи қийин. Лекин қиз кўнглини ўкситгиси келмади. Жой топиб беришга ваъда берди.

У эртасига институт комсомол комитетига бориб учинчи курс студенти Нафиса Асомованинг ўқиши, жамоатчилик фаолияти, хулқ-атвори билан танишди. Активистлар унга ижобий характеристика беришди. Шундан кейин депутат қандай бўлмасин қиз талабини қондиришга киришди. Кўп ўтмай институт маъмурияти Н. Асомовага ётоқхонадан жой бериш ҳақида буйруқ чиқарди.

Яқинда Зулфияни район Советига чақиришиб, унга Э. Иванова деган пенсионер аёлнинг уйи сифатсиз ремонт қилингани ҳақидаги шикоятни ўрганиб чиқишни топширишди. У турар жойлардан фойдаланиш участкаси хизматчилари билан Э. Ивановнинг уйига борди. Ремонт чала-ярим қилинган бўлиб аҳвол ҳақиқатан ҳам ачинарли эди. Ишга масъулиятсизлик билан ёндошган қурувчилардан квартирани қайтадан ремонт қилиб бериш талаб этилди. Иш қайта бажарилди.

Зулфия Алимова Фрунзе район Совети қошидаги соғлиқни сақлаш ва тозаликни назорат қилиш комиссиясининг аъзоси сифатида ҳам фаоллик кўрсатмоқда. У комиссия томонидан уюштирилган текширувларда актив қатнашади. Ўқув юртларида ошхоналарида, медицина муассасалари бўйича ўтказилаётган рейдларда қатнашиб, камчиликларни бартараф этишга ўз улушини қўшмоқда.

Комсомол-депутат аввало ўзига талабчан, одамларга меҳрибон бўлиши билан бирга ўқишда ибрат ҳам кўрсатиши керак эди. Шунинг учун ҳам у барча фанларни мукаммал ўзлаштириб олди. Булар албатта депутатнинг тинимсиз изланишда эканини кўрсатади. Бугунги кунда З. Алимова ўз группасида студентларга бошчилик қилмоқда. Комсомол активисти сифатида жамоат топшириқларини бажариш учун вақтини аямайди.

А. ТОҲИРОВ.

Бу аёл «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасида тўқув цехининг пешқадам бригадаларидан бирига бошчилик қилади. Уни мураббий сифатида ҳам коллектив ёшлари айниқса эъзозлашади. «Ҳурмат Белгиси» ордени нишондори Валентина Балабонкина мана 34 йилдирки, шу корхонада ўз зиммасига юклатилган топшириқларни ҳамиша сидқидилдан адо этиб келмоқда. Шу кунларда унинг ўнлаб шогирдлари ўзи ишлаётган тўқув цехида бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Бригада эса мунтазам план-топшириқларни ортиғи билан адо этяпти.

СУРАТДА: В. Балабонкина.

Куюнчаклик билан ёзилган

Лоқайдлик тумани

Республикамиз пойтахтини озода, кўркам ва обод қилиш, уни ҳар томонлама намунали шаҳарга айлантириш учун кўп иш қилинмоқда. Бироқ бу ишларни етарли талаб даражасида деб бўлмайди. Сўзларимизнинг исботи учун истаган киши шаҳарнинг чекка қисмида эмас, унинг марказида бўлиши ва бунга ишонч ҳосил қилиши мумкин: йўлкаларда, хиёбонларда, бекатларда сигарет қолдиқлари, автобус билетлари, ғижимлаб ташланган қоғоз ва газета бўлаклари...

Айниқса куз келиши билан шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармаси хизматчиларининг иши янада кўпаяди. Ўзлари шундоқ ҳам кўчаларни ахлатлардан тозалаб улгурмаётган бир вақтда ёз бўйи соя ташлаб, ором бағишлаган япроқлар ерга гиламдек ёзилади. Ҳар куни ўнлаб машиналар, юзлаб одамлар хазон ташишга сафарбар этилади, бироқ...

Бироқ ҳар қадамда ҳали қуриб улгурмаган япроқларнинг бурқсиб, тутаб ёнаётганининг гувоҳи бўласиз. Ачинарлиси шундаки, негадир ҳеч ким бунга эътибор бермайди. Хазон ёқиш — бошқача қилиб айтганда, ўзимиз нафас олаётган ҳавони заҳарлаш, соғлиғимизга путур етказиш, масалага янада кенгроқ қарайдиган бўлсак шаҳардаги экологик мувозанатнинг бузилишига «баракали ҳисса» қўшилаётганига бефарқмиз.

— Турар жой бинолари теварагидаги ахлат уюмлари ҳафталаб олинмайди, — дейди Ҳамза районидаги Октябрнинг 10 йиллиги кўчаси, 1-проезди, 2-уйида яшовчи Улуғ Ватан уруши ветерани А. Гехтяр. — Кечалари эса хазон ва чиқиндиларга ўт қўйишади. Нафас ололмаймиз. Ҳамза районидаги 14-турар-жойлардан фойдаланиш бошқармасига бир неча бор арз қилдик. Афсуски, ҳеч қандай чора кўрилмаяпти. Биз, 14-кварталнинг 25, 26, 27-уйларида яшовчи ветеранлар бу аҳволга чек қўйилишини талаб қиламиз.

Ленин районидаги 49-ҳунар-техника билим юрти, Будённий, 28-«Подъёмний», Архитекторлар кўчаларида, Акмал Икромов районидаги «Бешқайрағоч» массиви, 123-мактаб, «Тақачи» маҳалласи, 3, 4, 5-уйлар атрофларида ахлат «тоғ»лари борлиги, хазонлар ёқилаётганлиги ачинарли. Худди шундай аҳволни Фрунзе районидаги Орловская, Стародубцев кўчалари, 118-мактаб қаршисида ҳам кўриш мумкин.

Атроф-муҳитни ифлослантираётганликлари учун Киров районидаги «Автодормехбаза» бошлиғи С. Исломов, 1-ЖЭУ бошлиғи В. Вураш, 6-ЖЭУнинг бош инженери Ҳ. Гайнуллин, «Наргиз» кооперативининг директори Ф. Алихвердиев, 2-ЖЭУ бошлиғи Д. Шерматова ва инженери С. Қосимхўжаев, 7-ЖЭУ бошлиғи С. Йўлдошев, 3-ЖЭУ бошлиғи Н. Мироненко, 2-УСК прораби Д. Раҳимовларга жарима солинди. Куйбишев районидаги 26-ЖЭУ бошлиғи Б. Ашимов, 43-ЖЭУ бошлиғи Г. Аҳмедов, ҳайвонот боғининг директори И. Морчевский ва Ленин районидаги бошқа кўплаб корхоналар ҳамда ташкилотлар раҳбарлари ҳам шу тариқа жазоланишди.

Шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармаси ҳар йили бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Бироқ, барибир Тошкентимиз озода, саришта шаҳарлар қаторига кўтарила олмаяпти. Ҳар йили хазонларни ташиш бўйича жуда кўп таклифлар айтилади. Ҳатто улардан ўғит сифатида фойдаланиш ҳақида ҳам сўз очилди. Идораларда баҳс-мунозара давом этяпти. Хазонларни эса ҳамон тутатишяпти. Ҳайронмиз, лоқайдлик тумани қачон тарқаркин!

У. ШОРИСҚИЕВ,

Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология станцияси ходими.

Д. ОБЛАЕВ,

«Тошкент оқшоми» мухбири.

Истеъмол буюмлари манзурми?

Нега сифати ёмон?

Фрунзе районидаги саноат корхоналарида халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш давр талабига жавоб бермаяпти. Маҳсулот тайёрлаш ва уни реализация қилишда бир қатор камчиликлар мавжуд. Айниқса, сифат масаласи муаммолигича қоляпти...

— Районимизда халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш бўйича октябрь ойи плани бажарилди, — дейди биз билан суҳбатда район партия комитети саноат бўлимининг мудири С. В. Агешин, — аммо, ўн ойлик бўйича кўрсаткичимиз паст. План 96,5 процентда қолди. Тўқимачилик комбинатида аҳвол оғир. Цехлар реконструкция қилинаётганлиги сабабли маҳсулот тайёрлашда анча мураккабликлар туғиляпти. «Таштекстильмаш» заводида ҳам 9 ойлик бўйича графикдан ортда қолинди.

Биз келтирилган рақамларни ойдинлаштириш мақсадида корхонада бўлиб, маҳсулот кўлами, асосан сифатининг аҳволи, уни яхшилаш учун нималар қилинаётганлиги билан танишдик.

«Таштекстильмаш» заводида халқ истеъмоли буюмларининг 35 тури ишлаб чиқарилади. Булар орасида рўзғорда асқотадиган ва доимо ишлатиладиган гўшт қиймалагич, хамир кесгич, чучвара тугадиган мослама, кондитерлар учун турли хил қолиплар, ҳар хил ҳажмдаги қозонлар ва бошқа буюмлар бор.

— Истеъмол буюмлари тайёрлайдиган махсус цехимиз бор, — деди цех бошлиғи И. Исаев, — январь — сентябрь ойлари бўйича планни уддалай олмадик. 44 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилмади. Хом ашё тақчиллиги сабабли пландан чиқа олмадик.

И. Исаев бизга давлат қабулига ўтилганлиги туфайли маҳсулот сифати яхшиланиб бораётганлигини ғурур билан гапирди. Бироқ ҳамма нарса цехга борганимизда аён бўлди.

С. Абдурашидов, цех бошлиғи: Коллективимиз асосан ёшлардан иборат. 250 нафар киши ишлайди. Ишчиларимиз тез-тез алмашиб туради. Очиғини айтиш керак, бизда қизиқиб, ихлос билан ишлайдиган касб кам. Шунинг учун айниқса, ёшлар зерикарли юмушлардан қочиб, бошқа цехларга ўтиб кетишади. Масалан, оддий рўзғорда қўлланиладиган қозон қолипда қуйилганда унинг чет қисмида металл қуйилмасидан озгинаси қолиб кетади. Уни қўлда эговлаб ташлаймиз. Албатта, бу қизиқарсиз иш кимга ҳам ёқади.

— Шу ишни механизациялашнинг имкони йўқми?

— Бор, лекин машина учун ҳеч ким бош қотирмайди. Цехдаги мавжуд машиналаримизнинг асосий қисми эскириб қолган. Тез-тез бузилиб туради. Планни бажара олмаслигимизга биргина шу сабаб бўлаётгани йўқ. Материал таъминотининг узлуксизлиги ишнинг белига тепяпти. 25 октябрга қадар ойлик пландаги 561 минг сўмлик маҳсулотнинг 190 минг сўмлигини ишлаб чиқардик. Охирги олти кунда эса амаллаб пландан чиқдик. Деярли 20 кун мобайнида металл тақчиллигидан ишчиларнинг бекор қолган вақтлари кўп бўлди.. Ана шундай усулда сифат ҳақида нима ҳам дейиш мумкин. Цехимизда иш икки сменада, баъзи участкаларимизда уч сменада ташкил этилган. Ой бошида иккинчи, учинчи сменадагиларга иш топилмай қолади, охирида эса вақт етишмайди. Айтсам тилим, айтмасам дилим куяди, деганларидек, бирор гап айтишга ҳам ҳайронман. Чунки, металл заводимиздаги қуюв цехида тайёрланади. Цехдаги асосий дастгоҳлар эскириб, қуввати етмай қоляпти. Корхонамиз раҳбарлари бундан хабардорлар. Шу йил охиригача янги қуюв машиналари билан жиҳозланган участкани ишга туширишга ваъда беришган.

Цехни айланамиз. Иш жойлари тор, бемалол меҳнат қилиш имкони йўқ. Асосий юмушлар қўлда бажарилади. Цех биноси ҳам анча эскириб қолган. Давлат қабули билан қизиқдик.

В. Сахаров, давлат қабули вакили: Кейинги пайтларда маҳсулот сифатида анча ўзгаришлар қилинди. Давлат қабулидан ўтмаётган товарлар камайди. Илюь, август ойларида маҳсулотлар 30 мартадан кўп қайтарилганди. Сентябрда эса 12 мартагина қайтди. Лекин товарларни ГОСТ талабига тўлиқ жавоб берадиган товарлар камайди. Июль, август ойларида даражага етказиш учун кўп ишлар қилиш керак бўлади. Ҳанузгача корхонага қайтиб келаётган товарлар борлиги сир эмас. Шу ўринда давлат қабули ходимлари [illegible]. Ойнинг биринчи ва иккинчи декадасида товарлар сифати жуда яхши бўлади. Техника назорати бўлими ҳам, биз ҳам ҳеч қандай эътирозсиз қабул қиламиз. Охирги декада цехдаги ҳамма учун ташвиш. Ой бошида 1 кунда 20 та буюм тайёрлаган ишчидан, ой охирида 100 та товар талаб қилинади. Шу аҳволда ишчи сифатга қарасинми, сонгами? Норма бўйича биз ҳар 10 та буюмнинг 2—3 тасини кўздан кечиришимиз лозим. Ҳаммасига имкон ҳам йўқ. Ана шу аҳволда стандарт талаби ҳам бузилади. Қайтиб келаётган буюмларнинг аксарияти ой охирида тайёрланган бўлади.

* * *

Сифатга — ишчи кафолоти деган яхши ташаббуслар бор эди. Аммо маҳсулотнинг пишиқ, пухта талаб даражасида тайёрланиши фақат ишчига боғлиқ дейиш хато бўлади. Ишчининг сифатли буюм, товар тайёрлаши учун, етарли иш шароити ҳам бўлиши керак. Инсон омили асосий масалага айланган ҳозирги қайта қуриш даврида ҳамон оғир қўл меҳнатининг мавжудлигига тоқат қилиб бўлмайди. Цех бошлиғи келтирган фактларга кўра ишчидан бир кунда 2—3 норма иш ва яна сифат талаб қилиш маъқул эмас деб ўйлаймиз. Чунки корхонадаги дастгоҳларнинг эскириб, қуввати етмай қолганига ишчи айбдор эмас. Завод дирекцияси, партия ташкилоти эътиборни фақат корхонанинг асосий маҳсулотига эмас, истеъмол молларига ҳам қаратишлари зарур. Бунинг учун эса истеъмол товарлари цехи ҳақида ҳам қайғуриш керак. У ерда тайёрланадиган буюмларга халқ кўз тикиб турганини унутмаслик лозим.

С. ШАМСИДДИНОВ.

Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Минсагит Шагалиевни яхши билади. У моҳир пайвандчи ва слесардир. Шу кунларда металл конструкциялар цехида кабиналар тайёрлаш бригадасига бошчилик қилмоқда. Бригада аъзолари УЭО—3011 Е—1 экскаваторлари учун тайёрланаётган кабиналар сифатини оширишга интилишяпти.

СУРАТДА: М. Шагалиев.

М. Нуриддинов фотолари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС мухбирлари ёзадилар

Горбачёв китоби — ҳинд тилида

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон пойтахтида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачевнинг «Қайта қуриш ва янгича фикрлаш мамлакатимиз учун ва бутун дунё учун» деган китоби ҳинд тилида босмадан чиққанлигига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Маросимда сўзга чиққан мамлакат таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари таъкидлашганидек, бу китоб дунёда энг кўп ўқиладиган китоблардан бирига айланди. Ҳиндистонда ҳам унга талаб жуда катта. Аввал инглиз тилида чиқарилган бу китоб нусхасини амалда топиш қийин бўлди. Бу китобга эга бўлиш бахтига муяссар кишилардан эса уни ўқиб бўлганидан сўнг дўстига беришни илтимос қилишарди. Энди кўп нусхада нашр этилган қайта қуриш тўғрисидаги китоб ҳинд китобхонлари эҳтиёжини қондирмоқда. Бу китоб Ҳиндистондаги 10 тилда нашр этилмоқда.

«М. С. Горбачев китоби туфайли «қайта қуриш» сўзи «йўлдош» сўзи каби планетадаги барча халқларнинг тилига кириб борди, — деди маросимда сўзга чиққан Деҳли университети қошидаги иқтисодий тараққиёт институтининг профессори П. С. Жоши. — Биз жамият турмушидаги революцион ўзгаришлар ҳақида, инсоннинг ижодий имкониятларини рўёбга чиқариш тўғрисида, янгиланиш жараёнлари ҳақида гапирганимизда бу сўзни талаффуз этамиз. Қайта қуриш фикрлаш қолипини бузади, у бир қанча Ғарб мамлакатларида СССР тўғрисидаги тасаввурларни бутунлай ўзгартириб юборди ҳамда социализм муҳолифларининг барча умидларини пучга чиқарди».

Нотиқлар М. С. Горбачев китоби унинг Ҳиндистонга қиладиган визити арафасида ҳинд тилида чиқарилаётгани тасодифий ҳол эмас, деб таъкидлашди. Бу, деб уқтиришди сўзга чиққан кишилар, ҳинд халқининг Совет раҳбарини чуқур ҳурмат қилишидан ва СССРда содир бўлаётган туб ўзгаришлар жараёнига зўр қизиқишидан далолат беради.

Телетайп лентасидан

СОФИЯ. Болгария бугун Благоевградда очиладиган янги халқаро телевизион программалар фестивалининг мезбони бўлди. Фестивалнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, унда музикали эстрада телевизион программалари конкурсга тақдим этилган. Программаларга Шоу, Варьете асарлари, айрим ижрочиларнинг концертлари, замонавий балет, музикали эртаклар, ўйинлар киритилган.

ТУНИС. Якшанба куни Туниснинг турли районларида анъанавий миллий байрам — дарахт экиш куни чоғида беш миллион туп дарахт кўчати ўтказилди. Мана шу кўкаламзорлаштириш кампаниясида мамлакатнинг деярли барча аҳолиси иштирок этди. Кампаниядан мақсад қум кўчишини тўхтатишдан ва шу тариқа қишлоқ хўжалик экинзорларини асраб қолишдан, шунингдек экология мувозанатини сақлаб туришдан иборат.

«Қурол-яроғ савдоси — наркотикнинг ўзи, бир марта қўл урдингми, ўзингни тўхтатолмайсан», — йирик «ажал сотувчиси», Италиядан қонунга хилоф равишда Форс кўрфази мамлакатларига қурол-яроғ етказиб беришда фош қилинган Италия фирмаларидан бирининг президенти «Панорама» ҳафтаномасига берган интервьюсида ўз касбини ана шундай деб таърифлайди.

Нима учун Италия халқаро қурол-яроғ савдосининг марказига айланганлигига доир бир мулоҳаза бор. «Паэзе сера» газетасининг маълумотларига кўра Италиядаги 500 завод қурол-яроғ ва аслаҳаларни ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: қурол-яроғ ишлаб чиқарадиган цехлардан бирида.

КАЛЕЙДОСКОП

СУВ ОСТИ ОЛАМИ БИЛАН ТАНИШУВ

Франциянинг «Комекс» фирмаси денгиз ости бўйлаб саёҳат қилиш учун мўлжалланган одатдан ташқари автобус лойиҳасини яратди. Машинанинг ойнаванд деворлари пассажирларга сув ости мавжудотларининг ҳаёти билан яқиндан танишиш имконини беради. «Автобус» денгиз туби бўйлаб 30 метр чуқурликда ётқизилган махсус пўлат излар бўйлаб ҳаракат қилади. «Омади келган 30 нафар йўловчи автобусдаги шинам ўринлардан жой олиб, дераза ортидаги ғаройиб сув ости манзараларини кузатади» — қизиқарли саёҳатга таклиф этувчи рекламада шундай дейилади.

СУПУРГИНГИЗНИ ТАЙЁРЛАНГ

Франциянинг Оранж шаҳрида ғаройиб одатга ҳамон амал қилиб келишади. Ҳар куни ишдан сўнг, роппа-роса соат 5 да шаҳар аҳолиси ўз уйи атрофини супуриб-сидириш учун кўчаларга чиқади. Ана шу юмушни бажариш вақти ҳақида шаҳар ратушасидаги соатлар махсус сигналлар билан хабар қилади.

Хушмуомала бўлиш ва ширин сўзликда гап кўп. Хушмуомалалик, ширин сўз, очиқ чеҳра, дилкашлик, кишилар ўртасидаги бир-бирларига нисбатан бўлган илиқ муносабатларга нима етсин. Хушмуомалалик киши кайфиятига жуда тез таъсир қилади. Дилни нурафшон қилиб, қалб чироғини чарақлатиб юборади. Руҳни тетиклаштиради, кишида яшашга иштиёқ уйғотади. Келажакка бўлган инсон ишончини мустаҳкамлайди, танангизга куч-қувват бахшида этади. Эҳ-е, ширин сўзнинг нимасини айтасиз, у жисмингизга мисли малҳам сингари сингиб, фароғат денгизида суздириб, ҳузур-ҳаловат неъматлари билан сизни сийлайди.

Олимларнинг фикрларига кўра, яхши кайфият иш унумига ижобий таъсир кўрсатиб, самарадорликни оширишнинг энг яхши воситаларидан биридир. Халқимиз нақлида зикр қилинган «Яхши кайфият — меҳнатга ҳамдам» деб бекорга айтилмаган-да. Шунинг учун ширин сўзда каромат катта, у мўъжизалар яратиш қудратига эга.

Инсонийлик хазинаси инжуларидан ҳисобланган хушмуомалалик фақат ўзини эмас, балки атрофдагиларнинг ҳам кўнглини кўтаради, вақтини хуш, димоғини чоғ қилади. Аксарият кишиларда инсонийлик хислатлари жамулжам бўлса уларнинг суҳбатларидан, маслаҳатларидан дилинг равшанлашиб, кайфиятинг кўтарилиб кетади.

Кўпчиликнинг кундалик ҳаётида тез-тез учраб турадиган бир ҳолатни ҳурматли ўқувчиларимиз эътиборига ҳавола қилмоқчимиз.

Яқинда бошқа шаҳарда истиқомат қиладиган бир ўртоғим билан телефонда гаплашиб, баъзи юмушлар ҳақида маслаҳатлашиб олдим. Унинг лаззатли суҳбатидан, илҳомбахш маслаҳатларидан мамнун бўлиб, ўзимда йўқ даражада севиндим.

Асрлар оша инсоният маънавий дунёси олтин сандиқларида авайлаб сақланаётган, қуйида зикр қилинаётган ушбу инжулар шу ўринда жуда ҳам ярашади-я?

Жўмард — кўнгил яшнатар,
Қўпол дилни қақшатар.

Жўмард дўстимизнинг кўнгилни яшнатиб юборган ҳаётбахш, асал сўзлари бошимни кўкка етказди.

Менинг бундай яхши кафиятда юрганлигимни кўрган бир танишим: «Ҳа, хотининг эгиз ўғил туғдими, бунча хурсандсан?» деб сўраб қолди. Ана кўрдингизми яхшилар, арзимас, кўзга ташланмайдиган нарса бўлиб кўринган ушбу ҳолат кишининг кайфиятини яхшилаб, руҳини тетиклаштиради. Шунинг учун ҳам доно халқимиз «Эзгуликнинг каттакичиги бўлмайди», деб бекорга айтмаганда. Бундай кайфият билан ишинг ҳам унумли бўлади, соғлиққа ҳам фойда.

«Ширин тил —жон озиғи» деган нақл нақадар тўғри эканлигига минг бор ишонч ҳосил қиласан. Хушмуомалалик бўлган жойда меҳр, муҳаббат, ўзаро ҳурмат қанот ёзади, бир-бирига бўлган ишонч ришталари мустаҳкамланади.

«Айтилган сўз —отилган ўқ» деганларидек уни қайтариб бўлмайди, мабодо яхши сўз бўлса, ўринли бўлса олам-олам, мужмал, чалкаш ва нордон бўлса, ҳай-ҳай, унақадан асрасин, дейсан, киши. Шу ўринда Шеровийнинг ушбу мисраларини келтириб ўтишни лозим кўрдик:

Ё ўйлаб сўзлагин инсон мисоли,
Ё жим туравергин ҳайвон мисоли.

Ҳа, маза-матрасиз, сўзлагандан кўра жим турган юз карра афзалдир. Бемаъни гапнинг ўринсиз эканлиги ярим жафо, аччиқ гапнинг жафоси эса минг жафодир. Мана, бу борада Носир Хисравга қулоқ тутайлик-чи, нима деган эканлар:

Одам тилидандир балонинг бари,
Тилда ҳар кимсанинг фойда — зарари.

Дарҳақиқат тилда, муомалада жуда катта сирли муаммо бор.

Тилга эрк бериш нохуш оқибатларга олиб келади. «Тили узуннинг — иши хуржун» деган доно нақл бор, аммо узун тил соҳиби нафақат ўз ишини хуржун қилади, балки бошқалар назаридан қолиб, нафратга учрайди, ундан ташқари ана шу тасқара феълли кимса дилни хуфтон қилади.

Яқинда бир танишимни руҳи тушкун, тажанг ҳолатда учратиб қолдим: «Ҳа, нима бўлди?» дейишимга ҳам эътибор бермай, ойнага тикилиб жуда маъюсланиб қолди.

Маълум бўлишича, анчадан бери кўрмаган собиқ курсдоши билан учрашиб қолган экан, у «Эҳ, тамом бўлибсан-ку! Башарангга қара, ҳаммаёқ бужмайиб кетибди-ку!» деган экан. Ана шу совуқ муомала ўртоғимнинг у ён, бу ёнидан ўтиб кетибди. Бечора менга ҳам: «Наҳот тамом бўлаяпман-а?» деб қолди. Мен баҳоли қудрат кўнглини кўтаришга ҳаракат қилдим, аммо ўртоғимнинг дил ойнаси чил-чил синган эди. Уни чегалаш анча мушкул, ҳа, «Ўзи совуқнинг қилиғи ҳам совуқ» деб шунга ўхшаган кимсаларни айтсалар керакда.

Хушмуомалаликнинг энг яхши хусусиятларидан яна бири мавриди билан сўзлашдир. Бемаврид, ўринсиз сўзни йўнилмаган таёққа ўхшатганлар донолар. Бу борада донишмандларимиз мулкига назар ташлайдиган бўлсак, янада ибратли жумлалар жилва қилиб қолади.

Ширин сўзли шилгай душман пўстини,
Дағал сўзли душман қилар дўстини, —

деган мисралари билан устоз Саъдий ҳам хушмуомалалик, ширин сўзлик ҳақида фикр юритар экан.

Сўз ишлатишнинг ўзига хос нозик томонлари жуда кўп. Чунки ҳар бир сўз ўз маъносига кўра бир неча ўринларда қўлланиши мумкин. Айниқса ўша пайтда ақл-фаросат жуда қўл келади.

Инсон ҳар томонлама етук бўлиши учун атрофига сезгирлик билан муносабатда бўлиб, аввало ўзини-ўзи хушмуомалалик руҳида тарбия қила оладиган бўлиши лозим. Одоблилик ичида хушмуомалалик тушунчаси ҳам қамрови кенг, кўп қиррали тушунча. Дарҳақиқат, шундай экан, бу соҳадаги нуқсонларни, камчиликларни йўқотиш бир ҳамла билан амалга ошмайди. Шунинг учун кенг жамоатчилик, коллектив, маъмурият ҳамкорлигида иш олиб борилса, бу иш ҳеч шубҳасиз ўз ижобий натижасини бериши, кишиларимизнинг бир-бирларига бўлган муносабатларининг ўта маданиятлилик асосига қурилишига катта таъсир кўрсатиши мумкин.

Ширин сўзнинг қудрати

Мусақул УСМОНОВ.

Бу гулшан ичраки йўқтур бақо гулига сабот,
Ажаб саодат эрур чиқса яхшилик била от.

Алишер НАВОИЙ.

Мунис аёлга

Ширин бахтим сен ўзинг,
Олтин тахтим сен ўзинг,
Йигит аҳдим сен ўзинг—
Мунисим менинг!
Кўкда қуёш —ўша сен,
Минг қаламқош — ўша сен,
Ёлғиз сирдош — ўша сен—
Мунисим менинг!
Уйим офтоби сенсан,
Сурхон моҳтоби сенсан,
Шоир хитоби сенсан —
Мунисим менинг!
Лабида жилва ёнган,
Чеҳрасига нур қўнган,
Қадамидан гул унган —
Мунисим менинг!
Ёнингда ёр парвона,
Армон асли бегона,
Ўғлим, қизимга она —
Мунисим менинг!

Севгимсан — севинчимсан,
Қанотим — қувончимсан,
Йигит уйим — тинчимсан—
Мунисим менинг!
Қадаминг қутлуғ сенинг,
Умидинг улуғ сенинг,
Толеинг тўлиғ сенинг —
Мунисим менинг!

Тоҳир МАМАТҚУЛОВ.

Сеҳрли дўппи

(Қатра)

Болалик!.. Оҳ, болалигим, сени қўмсайман. Сен билан яна сертупроқ кўчалардан юрсак. Ҳали-ҳали эсимда, эски дўппим ичига нон солиб еб юрганларим. Онам, онажоним нон ёпарди, мен эса ўз кулчамни дўппимга солганча, кўчага чопардим. У ортимдан «ҳай-ҳай»ларди.

Ранжидингми онажон, қўй, ранжима онажон, у гўдак.

Шу куни бир чеккада ўтириб олиб нон еб, тўп суришаётган акаларимни томоша қилдим. Ўртоқларимга ҳам нондан оз-оздан бердим, оҳ у нон! Нақадар ширин нон, нақадар лазиз. Ушоқларининг ширинлигини айтмайсизми!

Йиллар ўтди. Уйдан нон аримайди, лекин таъми бошқача... Тунов куни маҳалламиздан ўтиб кетаяпсам бир тўда бола кўча ўртасида тўп тепишаяпти, кўзим бир чеккада яримта ғиштга ўтириб дўпписини қучоқлаб олган болакайга тушди. У нон ерди. Ҳа, у ҳам нонни менинг болалигимда бўлганидек, чунонам иштаҳа билан ер эди. Унга ҳавасим келди. Билмадим, бу қандай сеҳр бўлди. Болакай нонни тугатиб орқасини қоқди-да, қаёққадир чопқиллаб кетди. У бахтиёр эди!

Шунда яна болалигимни эсладим. Хаёлга чўмдим. Кейин англадимки, ўша сеҳрли дўппида нон билан бирга менинг, бояги болакайнинг бебаҳо болалигимиз бор экан.

Мирзаумар ХАЛИЛОВ.

Дидимизга мос бўлсин

Тошкентдаги республика Модалар уйи 14 та тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаларини янги моделлар билан таъминлайди. Ундан ташқари, Ўзбекистоннинг турли область ва шаҳарларида ана шу коллектив тавсияси асосида тикилган кийим-кечаклар сотилади.

Ҳаётимиз гўзаллашиб боргани сайин кийим танлаш ва кийиниш маданиятига ҳам эътибор кучайиб боряпти. Лекин ишлаб чиқарилаётган кийим-кечакларнинг ҳаммаси киши дидига мос келадими! Афсуски йўқ. Натижада қанчалаб тайёр маҳсулотлар сотилмай магазинларда чанг босиб ётибди. Давлат минглаб сўм зарар кўряпти.

Шу каби муаммолар хусусида фикрлашиш ниятида Модалар уйи ижодкорларидан бири Гулчеҳра Салиметовага мурожаат этдик.

— Модалар уйи кўрсатмаси асосида тикилаётган кийимларнинг кўпи кишиларни қониқтирмаётганлигининг асосий сабаби нимада деб ўйлайсиз!

— Биринчидан, буюртмалар бизга 1 йил олдин берилади. Тайёр маҳсулот харидорлар қўлига бориб етгунча унга эҳтиёж камаяди. Иккинчидан, тикилиши керак бўлган моделларга материал ўз вақтида етиб келмайди. Натижада кеч тикилади ёки бошқа газламалар ишлатилади. Кейин, Модалар уйи билан магазинлар ўртасида қандайдир узилиш бор. Камчиликларни тугатиш йўлида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Одамларнинг талабини ўрганиш мақсадида модалар театрининг 20 га яқин аъзоси қизғин иш олиб бормоқда. Улар республикамизнинг бир қанча районларида гастролда бўлишди.

— Аҳоли талаб-эҳтиёжларини ўрганишда Модалар уйи раҳбарларининг ташаббуси билан очилган «Фирма» магазинининг хизмати катта бўляпти, — дейди рассом Лариса Смолянова. — Республикамиз магазинларига тарқатилмаган янги моделлар савдога қўйилади. Шунда моделнинг харидоргирлигига қараб ишни давом эттирамиз.

«Фирма» магазини шу йил апрель ойидан иш бошлади. Уни Модалар уйи қошидаги ягона эксперименталь цехи ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотлари билан таъминлайди. Ҳозирги кунда бу магазин харидорлар билан гавжум. У ерга ташриф буюрувчилар турли ассортиментдаги рангбаранг кийимларни бажонидил харид қилмоқдалар.

Комила СУЛТОНОВА,
ТошДУ студенти.

Она меҳри.

З. Ҳайдаров фотоси.

Антиқа соатлар

Европада соат вужудга келишидан анча илгариёқ Хитойда шам соатлар мавжуд бўлган. Даражаланган бу шамларнинг таркиби махсус моддалардан тузилган бўлиб, улар бир меъёрда ёнган.

Бундан ташқари шамларнинг пилиги таркибида ҳид берувчи турли гиёҳлар бўлган. Ушбу гиёҳлар ҳар соатда маълум ҳид чиқариб турган.

⊙

Швейцариялик соатсозлар олимлар билан ҳамкорликда ишлаб, электрон соат ясаганлар. Бу соатнинг стрелкаси мутлақо йўқ. Гап шундаки, унда соат ва минутлар худди ёруғлик таблосидагига ўхшаб циферблат бўйлаб «сакраб» юради.

Соатнинг пружинаси ҳам йўқ. Чунки у қуёш энергиясидан қувват олади. Уни офтоб нурларига 22 секунд рўпара қилиб турсангиз, роппа-роса бир суткага «бураган» бўласиз.

Тўпловчи Акбар АЛИЕВ.

Мактаб қучоғида турли тўгараклар яхши йўлга қўйилса, ёш ўқувчиларнинг касб-ҳунарга ихлослари ошади. Шаҳримиздаги 200-мактабда таълим-тарбия ва меҳнатга муҳаббат уйғотиш ишлари кўнгилдагидек олиб борилмоқда.

СУРАТЛАРДА:. ўқитувчи Ҳадича Раҳимова расм чизиш тўгараги аъзолари билан; ўқувчи ўзи ёзган ҳарфларни кўрсатмоқда.

А. Чаплигина фотолари.

«Оқшом»да илк марта

(Фантастик ҳикоя)

ТАМОМ. Ниҳоят мақсадга эришдим. Энди бироз мизғиб олсам бўлаверади. Вақт ҳам алламаҳал бўлибди... Ухла, Халил ухла. Эртага яна пахтага чиқамиз. Озроқ дам олиш ҳам керак.

Халил ҳузур қилиб керишдида, катталиги ғиштдай келадиган япалоқ детекторни қўлтиғига қистириб, ертўладан ташқарига чиқди.

Шу дам айвонда чироқ ёнди. Эшикда хотини Зебо кўринди.

— Тажрибам деярли тугади, Зебо, — деди Халил ҳорғин, — бир челак чигит бир аср мобайнида бутун оламни мунаввар қилиб туриши мумкин: завод, фабрикаларни ҳаракатга келтиради, уй ва кўчаларни ёритади.

— Хом хаёлдиров, — қўл силтади Зебо.

— Ишонмайсанми? — Халил қўлтиғидаги детекторни қўлга олиб кнопкалардан бирини босган эди, унинг қопқоғи очилди, — мана кўр, булар нима? Ҳа, балли чигит. Атиги ўн дона чигит. Шиша остида рўй-рост кўриниб турибди. Энди уфққа — Зуҳро юлдузи чарақлаб турган томонга қара...

Халил шундай деб детекторнинг мурватини бурады. Бирдан чор атроф қуёш чиққандек ёришиб кетди. Халил қўлидаги қутичадан таралаётган яшил нур эндигина қурилаётган янги район маркази Даштободга ажиб бир гўзаллик бахш этган эди. Шу пайт Зебо уфққа қўл чўзиб бирдан чинқириб юборди:

— Ана, Халил ака, ана қаранг, нима у?

Эр-хотиннинг шундай рўпарасида кўп қаватли бинодан ҳам каттароқ ясси шар арчага осиладиган ўйинчоқдай уфқда муаллақ туриб қолган эди...

Эртаси куни Зебо ғалати ҳодисага дуч келди. У кўзига яшил кўзойнак таққан қиз ертўлага тушиб кетганини кўриб қолди. Унинг орқасидан эргашди, вужуди рашк ўтида жизғанак бўлиб ёнар, лаблари беихтиёр «болаларимни оламану, жўнайман», дея пичирларди. Ҳар хил темир-терсаклар, дастгоҳлар, пайвандлш ускуналари қалашиб ётган кичик хонада оёқ босишга жой йўқ. Халил хотини кириши билан бошини кўтарди.

— Биласанми Зебо, — деди у завқ билан, — детекторимга яна учта мослама ясадим...

— Мосламанг билан қўшмозор бўл, — ўкрайди Зебо, — қани анави манжалақи?

— Кимни айтяпсан? — Хотинининг биринчи марта сенсираши эрини гангитиб қўйди, — бу ерда ҳеч ким йўқ.

— Бор! Ҳозиргина кирди, ўз кўзим билан кўрдим, — шундай деб Зебо темир-терсакларни ҳатлаб ўтиб хонанинг бурчакларини излай бошлади. Бир томондан иккинчи томонга ўтмоқчи бўлганида кўйлаги темир чангакка илиниб йиртилди. Кимнингдир қиқирлаб кулгани эшитилди.

— Ана! — деди Зебо тантанали оҳангда. — Бу — ўша!

— Ҳой, ким бор? — бақирди Халил. — Агар топиб олсам бурда-бурда...

Халилнинг гапи оғзида қолди. Худди девор ичидан чиққандай Зебонинг шундай ёнгинасида бир аёл пайдо бўлди. Унга қараб эр-хотин ҳангуманг бўлиб қолишди. Чунки, у икки томчи сувдай Зебога ўхшар, ҳатто кийимларида ҳам фарқ йўқ эди.

— Ёпирай!—деди Халил ҳайратини яширолмай, — қаршимда икки Зебо.

— Мен Зебо! — деди хотини. — Нега бу мен бўлар экан?

— Балки бу Зебодир? — кулди Халил ўз ҳазилидан завқланиб, — ҳа, майли иккалангиз ҳам Зебо экансизлар.

—Йўқ, ниҳоят тилга кирди янгиси. Унинг овози эскирган магнитофондай хириллар, сўзларни ҳам тутилиб-тутилиб талаффуз қиларди. — Кулганим учун узр сўрайман. Исмим — Гаала. Биз тўрт кишимиз. Синглим Ктика, акаларим Кой ва Инот — бошқа системадан келганмиз. Бир ой бўлди. Кеча бизнинг космопланимизни кўриб қолдингиз...

— Ие, — баттар ажабланди Халил, — бир ой дедингизми? Нега шу пайтгача учрашмадик?

— Биз мавжуд рангларни нурга айлантириб, уни материяга сингдириш сирини эгаллаб олганмиз. Шунинг учун ҳам бизни кўра олмайсиз. Фақат яшил ранг олдида ожизмиз. Чунки бу ранг бизнинг сайёрамиз рамзи, қуёшимиз ҳам яшил рангда. Детекторингиздан таралган кечаги яшил нур бизни ошкор қилиб қўйди. Энди яшириниб юришга ҳожат қолмади.

— Илгари ҳожат бормиди?

— Ҳа, сизнинг куррангизда онгли зотлар ҳанузгача ўзаро умумий тил топиб олмаган. Ҳали ҳам сизда жамиятлар, системалар мавжуд. Биз бу босқични ер вақти билан бундан минг йил муқаддам тарк этганмиз. Сизнинг табиий ривожингизга эса сиртдан таъсир кўрсатмаслик учун ўзимизни пинҳона тутишга қарор қилган эдик.

— Космопланингизнинг даштимиз осмонини танлашига боис нима? Бизда обод жойлар кўпку!

Гаала мийиғида кулди. «Тавба, — ўйлади Халил, — кулгуси ҳам Зебоники? Жуда майин, ёқимтой...».

— Хаёлингиздан нима кечганини сездим, — деди ўзга планеталик қиз, — биз транспорт воситаларининг ҳаммасини ер остига кўчирганмиз. Улар тезлигида чегара йўқ. Учишга эса фақат сайру-томоша пайтларидагина рухсат берилган. Бунинг устига биз оксидли газ манбаи бўлган ички ёнилғи двигателларидан аллақачон воз кечганмиз. Механика нур негизига қурилган. Сизда эса еру осмонни ҳанузгача аэродинамика заҳарлаб юрибди. Агар шаҳарларингизга яқинлашгудай бўлсак «ниначи»ларингиз бизнинг космопланга урилавериб, қанчадан-қанча онгли зотлар қурбон бўларди. Бу бир. Иккинчидан, айнан сиз ўтказаётган тажрибани биз бир йилдан буён кузатяпмиз.

— Вой, — шу пайтгача жир турган Зебо суҳбатга аралашди, — қандай қилиб?

Қиз Зебога бир кулиб қўйди-да, сўзида давом этди:

— Ҳали айтганимдай, сайёрамизда ҳам, ундан четда ҳам барча техника турлари бизда нур қуввати билан ишлайди. Телеразведкамиз сизнинг ишингиздан бизни дақиқа сайин хабардор қилиб турди. Сиз тажриба бошлаган куннинг эртасигаёқ биз уни якунлаб қўйганмиз.

— Демак, сизлар менинг детекторимни бундан бир йил олдин ихтиро қилгансизлар?

— Худди шундай...

— Ўша пайтдаёқ шу тажриба натижаларидан мени хабардор қилишингиз ҳам мумкинмиди?

— Шундай қилсак бўларди. Аммо жамият ривожига бу ҳам бир туртки. Бизнинг эса бунга ҳаққимиз йўқ. Эволюцион тараққиётни четдан туриб тезлаштириш бусиз ҳам портлай-портлай деб турган Ер курраси учун хавфли.

— Шундай экан, бизнинг сайёрамизга ташриф буюришдан мақсад нима?

— Бизга қўлингиздаги детекторнинг қувват манбаи керак.

— Чигитми?

— Ҳа. Атиги тўрт дона берсангиз, бас.

— Шу қадар чексиз қудратга эга бўлатуриб, тўрт дона чигитни сўрамасдан олаверсангиз ҳам бўларди.

— Бу жамиятимиз этикасига тўғри келмайди, ерликлар таъбири билан айтганда, ўғирлик бўлади.

Халил тараққиёти юксак даражага етган номаълум планетани хаёлан кўз олдига келтиришга харчанд уринди, бунинг уддасидан чиқолмади. Фақат шуни тушундики, бу юксак онгли мавжудот вакилларига чигит керак. Бинобарин, у планетада ҳам энергия танқислиги мавжуд.

— Маълумки, — сўзида давом этди Гаала,— сиз кашф этган янги руна элементи чигит мағзида яширинган модда билан бирлашгач, нурни беқиёс даражада шимиб, уни қисқа импульсли энергияга айлантиради.

— Жуда тўғри, унинг сўзини бўлди Халил,— пахтамизнинг хусусияти ўзи шунақа: икки фасл давомида қуёш нурини ўзига сингдириб, ниҳоят учинчи фаслда ранги офтобга монанд оппоқ момиққа айланади. Шу туфайли бизда пахтани «Қуёш парчаси», «Қуёш фарзанди» деб аташади. Чигит устида тажриба ўтказишга ҳам мени шу нарса ундади...

— Ва, ниҳоят, — фикрини якунлади Гаала,— олам фанида ўз аҳамияти жиҳатидан тенгсиз ихтиро яратилди. Бу кашфиётингизнинг муҳимлигини ўзингиз тўла тушуниб етолдингизми?

— Бўлмасам-чи, — мағрурланиб жавоб берди Халил — мана бир мисол. Янги «Лада» машинасини сотиб олдингиз дейлик. Бир чигит энергияси машинангизнинг умри тугагунча етиб ортади. Бензинга, умуман, ҳожат қолмайди. Атроф-муҳит ҳамиша мусаффо бўлади.

— Шугина эмас. Келинг яхшиси сўнгги мосламаларингизни биргаликда синаб кўрайлик.

Бу гапдан Зебо чўчиб тушди.

— Тағин тунларни биргаликда бедор ўтказар экансизларда? — деди у Гаалага ўкрайиб қараб, — йўқ, бунга мен йўл қўймайман. Болаларим бор.

Гаала кулди:

— Ўринсиз шубҳа...

— Нега?

— Чунки бизнинг анатомик генетикамиз ерликлар генига зид. Иккинчидан биз яна ўша нур ёрдамида ўз кўринишимизни хоҳлаганимизча ўзгартира олишимиз мумкин. Ҳозир ерликлар шаклидамиз. Ҳақиқий кўринишимиз мана бунақа...

Гаала шундай дедию, бармоғидаги митти узукни айлантирди. Шу заҳотиёқ у иссиқ қозонга ташланган сариёғдай эриб эр-хотиннинг кўз ўнгида кўпчиган хамирга айланди-қолди. Бир дақиқадан кейин эса каттакон ўргимчак ҳолига келиб, бир неча бўғинли оёқлар ўсиб чиқди. Тошбақаникидай чўзинчоқ боши узра ҳар бири шокосадай бир жуфт нур таралиб турарди.

— Тфу! Мунча хунук!, — деди Зебо ижирғаланиб — ўтакамни ёрворди-я!

У шундай дейиши билан «ўргимчак» тутаб, яна Зебо шаклига келабошлади. Бир зум ўтгач Гаала кулиб Зебога мурожаат қилди:

—Қўрқиб кетдингиз-а? Энди эрингизга рашк қилмайсизми?

— Барибир аёл кишисиз, — деди Зебо тўнглик билан. — Эркакларга ишониб бўладими?

— Бўпти, биринчи тажрибани сизда синаб кўрамиз. Қўрқманг, зарарсиз. — Сўнгра Гаала Халилга юзланиб буюрди. — Гаммабионур аппаратини Зебонинг миясига тўғриланг. Балли, ана шундай. Ҳадемай бионейтронлар миядаги иллатларни парчалаб ташлайди. Руномагнит эса ўша иллатларни сўриб олиб, бош мия бурамаларида фақат эзгулик ва адолат нейтронларини қолдиради. Мана гаммабионур Зебо миясидаги рашк билан бошқа иллатларни ҳам куйдириб юборди.

Абдулла НУРИМОВ.

[Давоми бор].

Маданият янгиликлари

МУЗИКА МАКТАБИГА ЯНГИ БИНО

Гулистондаги болалар музика мактаби янги бинога кўчиб ўтди. 7-трест қурувчилари уч қаватли бу бинони шаҳар марказида қурдилар. Қулай, ёруғ синфхоналар ва кенг концерт зали ўқувчилар ихтиёрида. Музика адабиётлари кутубхонаси ҳам шу бинога кўчиб ўтди.

Ўқув юртининг профили кенгайиб бормоқда. Янги бинода хореография синфи жиҳозланди, ёш рассомлар билан машғулот ўтказишга ҳам синфхона ажратилди. Музика мактаби кейинчалик санъат мактабига айланади.

МАВСУМ ПРЕМЬЕРА БИЛАН БОШЛАНДИ

М. Уйғур номли Сурхондарё область ўзбек музикали драма театри янги мавсумни премьера билан бошлади. Томошабинлар Б. Васильевнинг «Эртага уруш бошланган эди» асари асосида тайёрланган спектаклни келиб кўрдилар. Асарни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист М. Абдиқундузов инсценировка қилган. Спектаклни А. Н. Островский номли Тошкент театр рассомлик институтининг доценти А. Абдураззақов саҳналаштирган. Театрнинг анча бой репертуарини тўлдирган янги асарни томошабинлар қизғин кутиб олдилар.

Ижодий коллективнинг бир қисми ҳозир область районларига жўнаб кетди. Улар пахтакорларга театрлаштирилган программани кўрсатадилар.

«ДРАМАТУРГ» — ГАСТРОЛДА

Москвадаги «Драматург» студия-театри Фарғонада ўз гастролини М. Ролининг драмаси асосидаги «Дружина» спектаклини кўрсатишдан бошлади. Театр коллективи фарғоналикларга М. Варфоломеевнинг «Яшаш муддати тугади», А. Свирскийнинг «Йўл четида», Х. Гольденбергнинг «Кнеп», Ю. Веригиннинг «Қўлга олиш группаси» асарлари асосида тайёрлаган спектакларини кўрсатади. Ёш томошабинлар ҳам унутилгани йўқ. Уларга атаб «Қизил шапкача» музикали эртаги намойиш этилади.

(ЎзТАГ мухбири).

Мамажон Исмоилов. Республикамизда бу таниқли чавандозни билмаган, номини эшитмаган спорт ишқибози бўлмаса керак. У бир пайтлар ўзбек от спорти довруғини нафақат Иттифоққа, чет элларга ҳам ёйган эди. Мусобақаларда унча-мунча чавандоз унга бас келолмасди.

Мамажон акани топиш осон бўлмади. Тошкент отчопарига борсам Ўзбекистон ССР физкультура ва спорт Давлат комитетидан топишим мумкинлигини айтишди. У ёққа борсам:

— Ипподромда, — дейишди.

Суриштира-суриштира ниҳоят топдим. Қизиғи шундаки уни мутахассислар эмас, оддий одамлар топиб беришди.

Спорт

Қайдасиз, чавандозлар

— Тўғриси, ҳеч кутмагандим, мени унутиб юборишган деб юрардим, — хўрсинди Мамажон ака. — Раҳмат.

— Мамажон ака, анъанавий савол: спортга қандай кириб келгансиз?

— Саккиз ёшларда эдим. Уруш борарди. Колхознинг барча иши қариялар, аёллар ва болаларга қолганди. Акам Расулжон омоч ҳайдарди. Унга овқатни мен олиб борардим. Шундай пайтларда у: «Қани, отга ўтирчи» деб иш жараёнида 2-3 соат мени отда айлантирарди. Ўша пайтларда Жданов номли колхозда ипподромнинг отлари боқиларди. Чавандозларга И. М. Карпенко тренерлик қиларди. Соатлаб томоша қилардим. Қизиқишим орта боргач, Карпенкодан отга минишга рухсат сўрадим. У бўлса «Йўқ, бўйинг кичкина, йиқилиб тушасан» деб рози бўлмасди. Ҳоли-жонига қўймаганимдан сўнг бир куни «Балхаш» лақабли отнинг узангисидан ушлаб: «Агар йиқилиб тушсанг қайтиб мендан от сўрамайсан» деди. Аста яқинлашдим. Жуда қайсар ва ҳуркак экан. Ҳатто қуш учиб ўтса ҳам ҳуркиб турарди. Бўш келмадим. Ўтириб олгач, ёлидан маҳкам ушлаб, ёпишиб олдим. Ҳайтовур йиқита олмади. Шундан сўнг тренер менга:

— Тузуксан, бўш келмадинг. Машғулотларга келавер сендан зўр чавандоз чиқадиган кўринади, — деди.

Шу-шу от спорти ҳаётим мазмуни бўлиб қолди.

— Кейин улғайиш, катта-кичик мусобақаларда қатнашдингиз. 1974 ва 1978 йилларда кўпкураш бўйича СССР чемпиони, СССР Халқлари ёзги Спартакиадаси ғолиби, XX Ёзги олимпиада ўйинлари совриндори бўлдингиз. Назаримда ўша пайтдаги довруғ таратишлар ҳозир бироз сусайгандек. Айниқса, бугунги кунда Ўзбекистонда «ялт» этиб чиққан чавандозни кўрмаяпмиз. Мамлакатимиз терма командаси ҳам сўнгги йилларда сал бўшашган кўринадими? Тажрибали устоз, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер сифатидаги фикрингиз...

— Тўғри жуда суст қатнашияпти. Сабаби, ҳозир от спортида ёшни чегаралаш қўпол хатоликларга олиб келмоқда. Бу чеклаш нафақат терма командамизга, умуман от спорти ривожига ёмон таъсир этяпти. Назаримда ёшлар билан катта ёшдаги ветеран спортчилар орасидаги алоқа узилиб қолгандай. Авваллари бундай эмас эди, барчамиз машғулотда ҳам, мусобақаларда ҳам ёнма-ён эдик. Энди бу чегаралаш олиб ташланди.

— Шогирдларингиз кўпми? Улардан қайсилари мусобақаларда муваффақиятли қатнашишяпти.

— Халқаро классдаги спорт мастери, мамлакат ва СССР Халқлари Спартакиадаси чемпиони, XXI Ёзги Олимпиада ўйинлари қатнашчиси Владимир Дворянинов, Наманган областидан Сергей Шмелёв, тошкентлик Александр Типькачев каби шогирдларимдан хурсандман. Улар турли мусобақаларда республикамиз ва Иттифоқ шарафини муносиб ҳимоя қила олишади.

— Ота касби фарзандларингизга ҳам ўтган бўлса керак...

— Албатта. Уч фарзандим бор. Катта ўғлим Аҳмаджон СССР спорт мастери эди. 1985 йили мотоцикл авариясида фожиали ҳалок бўлди. Иккинчи ўғлим Неъматжон ҳозир 18 ёшда. У ҳам чавандоз. 1984 йили уч кураш бўйича республика мусобақаларида биринчи ўринни олди. Кейинги йили СССР спорт мастери унвонига сазовор бўлди. Ўтган йили СССР биринчилигида фахрли иккинчи ўринни, бу йил эса (Кострома шаҳрида бўлиб ўтганди) биринчи ўринни эгаллади. Ҳозир у СССР терма командаси аъзоси. Невараларим Шуҳратжон ва Равшанжон ҳам боболарига эргашишса ажаб эмас.

— Лекин барибир маҳаллий ёшлар орасида чавандозлар негадир жуда кам. Сиздан кейин Иттифоқ миқёсида танилганларни эслолмайман ҳам.

— Бу муаммо мени анчадан бери ташвишлантириб келади. Менимча айрим ёшларимизда интилиш, мақсад йўқ, бепарво бўлиб қолишган. Бир хиллар озгина шуғулланиб ташлаб кетади. Уларда катта спортга нисбатан кучли ирода йўқ. Масалага юзаки ёндошмай, уни жиддий ўрганиш зарур. Ёшларни енгил-елпи ишларга ўргатмайлик.

— Жалб этса арзийдиганлари ҳам борку!

— Тўғри, бор, бунинг учун аввало ташкилий жиҳатдан ёндошишимиз керак. Кўпроқ реклама зарур. Ҳатто бўлиб ўтаётган мусобақалар матбуотда етарли ёритилмайди. Телевидение ва радио биздан жуда узоқлашиб кетган. Илгари улоқ, пойга, қиз қувди каби от спорти турларидан мусобақалар бўларди. Энди кўпи йўқ. Бори ҳам... Ёшлар кўрмаса, ўқимаса, билмаса, эшитмаса қаёқдан қизиқади.

— От спорти ривожига тўсқинлик қилаётган муаммолар яна нималардан иборат?

— Камчиликлар жуда кўп. Биринчидан, шароитни яхшилаш лозим. Базамиз уруш даврида қурилган. Бино жуда эски, уни ремонт қилиб бўлмайди. Кейин бизда яхши отлар кам. Четдан сотиб олишга маблағимиз етмайди.

— Ўзимиздаги от заводларичи?

— Қани эди, ўзимизда тополсак. Бир вақтлар РСФСР ва бошқа Иттифоқдош республикалар биздан зотли отлар олиб кетишарди. Ҳозир зотлилари қолмади, яъни асрай олмадик. От заводларидаги мутахассислар масъулиятни унутишди. От етказиб бериш ўрнига Россия, Украинадан 2 яшар отларни олиб келиб, гўштга топширадилар.

Мамажон ака ўрнидан туриб кетди. Дераза олдига бориб анча жим қолди. Чеҳраси маъюс, ўйчан эди.

— Аҳвол шундай бўлгач, натижа ҳақида қанақа гап бўлиши мумкин? Кўпкурашку майли, оддий улоқчиларимиз ҳам ёмон қатнашишяпти. Илгари доим биринчи ўринда бўлишарди.

— Ниятларингиз? Айтмоқчиманки, раҳбарлигингизда Ўзбекистон терма командаси СССР биринчилигида тўрт маротаба биринчи ўринни, икки марта иккинчи ўринни, уч марта учинчи ўринни эгаллади. Ҳозирги кунда эса Ўзбекистон ўсмирлар терма командасига бошчилик қилаяпсиз..:

— Тушундим. Ниятларим кўп менинг. Мақсад, Ўзбекистон спортининг аввалги шуҳратини яна тиклаш.

— Бўш вақтингизда кўпроқ нималар билан шуғулланишни ёқтирасиз?

— Кўп нарса ёқади. Айниқса отга миниб сайр қилишга нима етсин?

Суҳбатни Шавкат АЗИЗОВ ёзиб олди.

«Баёт» куйлаб, рақсга тушади

Октябрь районидаги 3-маданият уйи қошида ташкил топган «Баёт» ашула ва рақс халқ ансамблини нафақат республикамиз, ҳатто Иттифоқимизда ҳам яхши билишади.

Ушбу коллектив ўзбек совет бадиий ҳаваскорлик санъатини дастлаб 1980 йилда Польшанинг Зелена Гура шаҳрида ўтказилган IX халқаро фольклор санъати фестивалида намойиш этганди. Ўшанда ҳамшаҳарларимиз, халқаро фестивалнинг 3 медалига сазовор бўлган, «Энг яхши ижодий коллектив учун» вимпелини ҳам қўлга киритиб қайтган эди.

Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ халқ ансамбллари конкурси ва оммавий театрлаштирилган томошалар фестивалларининг 3 марта лауреати Азимжон Азизов бадиий раҳбар ва балетмейстер ҳамда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Абдуқаҳҳор Султонов хормейстер бўлган мазкур халқ ансамбли шу кунларда Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг 100 йиллик тўйи муносабати билан 80 иштирокчидан иборат янги концерт программаси тайёрлади.

Бу қизиқарли программада, ансамблнинг хор коллективи ижросида Ҳамзанинг «Ҳой, ишчилар», «Ишчилар уйғон», ансамбль ижросида «Тошкент йигитлари ўйини», раққоса қизлар ижро этаётган «Гуллар табассуми», бухороча «Доира рақсга чорлайди», шоир Чустийнинг «Ўзбекистоним» ва Собир Абдулланинг «Раҳмат сенга, замона» қўшиқлари асосида яратилган вокал-рақс саҳналар бор.

М. НАЗАРОВ.

⊙ СУРАТДА: «Баёт» халқ ансамблининг раққосалари.

Автор фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

17—19 ноябрда Тошкентда

КОММЕРЦИЯ КУНЛАРИ

УТКАЗИЛАДИ

Унда Москвада аккредитация қилинган чет эл фирмалари ва компаниялари, шунингдек СССР савдо-саноат палатаси, СССР Ташқи иқтисодий алоқалар министрлиги Бутуниттифоқ бирлашмаларининг вакиллари иштирок этадилар.

Ана шу тадбир доирасида икки моделлар уйи — Республика кийим моделлари уйи ва Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигининг республика модалар уйи иштирокида «Мода кунлари» ўтказилади.

Мазкур намойиш тўқимачилик дизайни соҳасидаги янги ишланмалар асосидаги буюмларни реклама қилишни, шунингдек чет эл фирмалари билан алоқаларни йўлга қўйишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Ушбу мода байрамига миллий газламалар — хонатлас, беқасам, шифон, крепдешин газламаларининг, ана шу газламалардан тикилган буюмларнинг кенг коллекцияси тақдим этилади. Шунингдек, яқин орада магазинлардан сотиб олиш мумкин бўлган моделлар намойиш этилади.

Республика кийим моделлари уйи Румыния тикувчилик, трикотаж ва тўқимачилик бирлашмалари билан яқин ҳамкорлик қилади. Яқинда бир группа румин мутахассислари Республика кийим моделлари уйида бўлиб, яратилган янги моделлар билан танишдилар. Миллий газламалардан тикилган моделлар Руминиянинг ички бозорида реализация қилиш учун сотиб олинади.

Республика кийим моделлари уйининг бир группа мутахассислари тажриба алмашиш учун яқинда Руминияга сафар қилади.

РЕСПУБЛИКА КИЙИМ МОДЕЛЛАРИ УЙИ.

ДИҚҚАТ!

Тошкент шаҳар Магнитогорок кўчаси, 18/20 уй, 17-квартирада

«ЭЛЕКТРОН»

КООПЕРАТИВИ

ИШЛАБ ТУРИБДИ.

Бу ерда телерадио аппаратуралари, компьютер техникаси ва видео аппаратуралар ремонти ташкил қилинган.

Буюртмалар: 74-25-30 телефони орқали соат 11 дан 21. 00 гача ва 34-13-28 телефони орқали соат 18 дан 21.00 гача қабул қилинади.

Бажарилган иш учун нақд пул тарзида ва пул ўтказиш йўли билан ҳақ тўланади.

«Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг алоқа бошқармаси ҳузуридаги

«ЭФФЕКТ»

КООПЕРАТИВИ

АВИА, ГАЗ-52, ГАЗ-66, ГАЗ-69 маркалардаги автомашиналарда юкларни ташиб бериш юзасидан аҳолига автотранспорт хизмати

КЎРСАТАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 32-А уй. Телефон: 67-88-74.

ОҚИЛОНА ВА ТЕЖАБТЕРГАБ

ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИГА ҲАР БИРИМИЗ ХУДДИ ШУНДАЙ МУНОСАБАТДА БЎЛИШИМИЗ ДАРКОР!

Сиз электр энергиясидан қандай фойдаланяпсиз? Шубҳасиз, ҳеч ким кўрмаётган телевизорни ўчириб қўясиз, ошхонада, даҳлизда, ваннахонада ва зинапоя майдончасидаги лампочкаларни ўчириб юрасиз, шундай эмасми? Бироқ шуни ҳам унутмангки, агар кам қувватли лампочкалардан фойдалансангиз, уларни ва ёритгичларнинг плафонларини ҳамда электр иситиш приборларини мунтазам суратда тозалаб турсангиз электр энергияси камроқ сарф бўлади.

Хизмат жойингизда ҳам электр энергиясидан тежабтергаб фойдаланишга амал қилинг. Зарурат бўлмаган пайтларда бекорга ишлаб турган электр асбоблар ёнидан лоқайд ўтиб кетманг, қурилиш майдонларидаги прожекторлар, бинолар ичидаги ва территориялардаги ёритгичларнинг бемақсад ёниб туришига йўл қўйманг.

УЗГОСЭНЕРГОНАДЗОР.

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг

Ўзбекистон агентлиги.

Қинғир ишнинг қийиғи

Машина ўғрилари. . . Улар ҳақида жуда кўплаб ҳикоя қилганмиз. Лекин шундай бўлишига қарамай жиноятчиликнинг бу тури ҳамон барҳам топмаяпти. Шаҳар автоинспекциясининг маълумотига қараганда уч квартал давомида 227 марта машинани олиб қочиш ҳоллари содир бўлган. Жиноятчиларнинг кўпчилиги қўлга олинган. Машиналар эгаларига қайтарилган. Улар келтирган зарарчи? Афсус унинг ўрнини қоплаш қийин.

Бугун биз сизларга машинада «сайр қилиш» ишқибозларидан бир нечтасини таништирамиз.

Тошкент трактор заводи яқинидаги постда турган инспекторлар Х. Ашуров, Х. Мирзабеков, Р. Муҳитдиновлар эътиборини «КШК 77-58» номерли мотоколяскани миниб келаётган йигитлар тортди. И. Кольцов ва В. Андриенколар машина ўзларига қарашли эканлигини айтишди. Инспекторлар ҳужжат талаб қилишди. Жиноят фош бўлди.

Тошкент Халқа йўли энг серқатнов йўллардан. Автоинспекциянинг «Минвода» постида турган инспектор Ю. Турсунов сергак. Узоқдан келаётган машина ҳаддан ташқари тезликда елиб боради. Инспектор дарҳол уни тўхтатди. М. Ҳасанов машинадан тушиши билан Ю. Турсуновга ялина кетди:

— Бир гал кечиринг. Яқин бир қариндошимиз ўлган. Шунга шошиб кетяпман.

— Ҳужжатларингиз. . .

— Ёнимда йўқ, уйда қолган. Айтдимку шошяпман деб.

— Мен билан ичкарига киринг.

Шофёр қочмоқчи бўлди. Инспектор уни маҳкам ушлади. «01—44 ТШЕ» номерли ВАЗ—2106 маркали машина «ҳайдовчиси» ана шундай қўлга олинди.

Шаҳар автоинспекцияси бошқармасининг масъул навбатчиси майор С. И. Ситников йўл назорати инженери С. Юдин билан постларни кўздан кечирмоқчи бўлди. Бирдан рациядан ТНА 07—20 номерли «Г—53» маркали автомашина олиб қочилганлиги ҳақидаги хабар келди. Ҳар иккала навбатчи айтилган жой —генерал Петров кўчаси томон ошиқдилар. Йўлдан уларни номаълум машина қувиб ўтди. Номери ўша ўғирланган машинаники эди. Циалковский кўчасида машина рулини бошқариб бораётган Н. Н. Караев қўлга олинди. Маълум бўлишича у икки марта судланган экан.

Инспектор М. Султонов «Полевая» ГАИ постида хизматини ўтарди. Бирдан унга «96—34» ГАИ номерли автобус номаълум шахслар томонидан олиб қочилгани, машина ичида одамлар борлиги ҳақида хабар қилишди. Инспектор автобус яқинлашиши билан уни тўхташга ишора қилди. «Шофер» машинани тўхтатмади. М. Султонов унинг орқасидан изма-из таъқиб қилиб борди. Ниҳоят Ҳалқа йўл чегарасида машина тўхтади. Жиноятчилар автобусдаги одамлар ёрдамида қўлга олинди.

Биз шаҳар автоинспекцияси ҳушёр ходимлари ҳақидаги бу ҳикоямизни истаганча давом эттиришимиз мумкин. Ўйлаймизки юқоридаги тўрт воқеанинг ўзи етарлидир. Ундан тўғри хулоса чиқариб олинади, деган умиддамиз.

Ахир халқимиз «Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам очилади» деган мақолни бежиз айтмаган-ку!

М. КОМИЛОВ.

Оҳангларга ташнаман

Самарқандлик рассом Андрей Крикиснинг асарлари Ҳиндистон, Бангладеш ва Хитойга юборилди. Бу мамлакат вакиллари рассомнинг Тошкентда — «Интурист» маданий-ахборот марказида уюштирилган кўргазмада намойиш этилган асарларини сотиб олган эдилар.

Ёш мўйқалам соҳибининг ижодий услуби ўзига хосдир. У ранглар ва фикрлар мураккаб уйғунлигидан моҳирона фойдаланади, бу билан томошабинда маълум бир кайфият уйғотади.

Ижодкорнинг атроф-муҳит муҳофазасига бағишланган янги асарлар туркумида ҳам ранг асосий ифодаловчи восита ҳисобланади. Унинг «биз яшаётган уй» деб аталган сўнгги асарини олиб кўрайлик. Осмондан ғалати— қизил, яшил, сариқ рангли ёмғир ёғмоқда. Унинг томчилари дарахт шохларига, симпарга урилиб, қандайдир офат яқинлашаётганидан дарак беради. Қушлар ҳам тумшуқларини очганча хавотирликка тушиб қолишган. Асарнинг бир бурчагига қачонлардир ер юзида яшаган сирли бир жониворнинг тасвири бўяб, чаплаб тасвирланган. Бу ерда ўтмиш билан бугунги кунимиз кўзга кўринмас ришталар билан боғланганки, гўё агар умумий хонадонимиз — сайёрамизни асраб қолмасдик, кулфат содир бўлишидан огоҳ қилаётгандек туюлади.

— Расм чизаётган пайтимда албатта музика ҳам янграб турган бўлади. Хоҳ халқ музикаси бўлсин, хоҳ классик музика бўлсин, менга бирдек илҳом бағишлайди. Моцартни айниқса севаман, — дейди рассом. — Унинг асарлари менга яхши кайфият бағишлайди, ихчам композицияни топишда, рангларни танлашда ёрдам беради. Мен кўпинча янги-янги мавзуларни музика оҳангларидан топаман.

Л. ТОКАРЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

Редактор
Т. М. КОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

18-20 НОЯБРЬ КУНЛАРИ

СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ БЎЙИЧА СССР БИРИНЧИЛИГИ

18 НОЯБРЬ

— соат 10.00 дан 15.00 гача — МАЖБУРИЙ ПРОГРАММА қизлар;

— соат 16.30 дан 21.00 гача — МАЖБУРИЙ ПРОГРАММА (ўсмирлар).

19 НОЯБРЬ

— соат 10.00 дан 15.00 гача — ЭРКИН ПРОГРАММА (қизлар);

— соат 16.30 дан 21.00 гача — ЭРКИН ПРОГРАММА (ўсмирлар).

20 НОЯБРЬ

ГИМНАСТИКА КЎП КУРАШИНИНГ АЛОҲИДА ТУРЛАРИ БЎЙИЧА ФИНАЛ.

— соат 10.00 дан 12.30 гача (қизлар);

— соат 13.00 дан 16.00 гача (ўсмирлар).

МУСОБАҚАЛАР 18 НОЯБРЬ СОАТ 16.00 ДА ТАНТАНАЛИ РАВИШДА ОЧИЛАДИ.

МУСОБАҚАЛАРГА 20 НОЯБРЬ СОАТ 16.00 ДА ЯКУН ЯСАЛАДИ.

БИЛЕТЛАР МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИНИНГ КАССАЛАРИДА соат 9 дан 20.00 гача сотилади.

Справкалар учун телефон: 46-03-12.

Администратор: 46-07-53, 46-68-77.

Тошкент Давлат циркида

1988 йил 24 декабрдан 1989 йил 10 январгача— мактаб ўқувчиларининг қишки таътил кунларида

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИ

ЦИРКДА АРЧА

Байрамни ўтказадилар

Бош ролларда: ҚОРБОБО, ҚОРҚИЗ ВА БОШҚА ЭРТАК ҚАҲРАМОНЛАРИ.

ТОМОШАЛАР:

24 ДЕКАБРДАН 30 ДЕКАБРГАЧА — соат 10.00, 12.00, 14.30, 17.00, 19.30 да;

31 ДЕКАБРДА — соат 10.00, 12.00, 14.30, 17.00 да;

1989 йил 1 январдан 10 январгача — соат 17.00, 19.30 да бошланади.

Билетлар цирк кассаларида, соат 10.00 дан 20.00 гача сотилади.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қишлоқ жойларда яшовчи томошабинлардан буюртмалар навбатсиз қабул қилинади.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-28-04, 44-35-84.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

28, 30 НОЯБРЬ СОАТ 19.30 да

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти

ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА

«ШОДЛИК» ашула ва рақс ансамблининг етук хонандаси

НУРИДДИН ҲАЙДАРОВларнинг

ЯПОНИЯДА БЎЛИБ ЎТГАН ГАСТРОЛЬ САФАРЛАРИ АСОСИДА

Ҳисобот концерти

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14 дан 20.00 гача сотилмоқда.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/XI да **Зебуннисо,** 18/XI да **Севги тумори,** 19/XI да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XI да **Келинлар қўзғолони,** 18/XI да **Юлдузли тунлар,** 19/XI да **Зебуннисо.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/XI да **Рожа,** 18/XI да **Ҳийлаи шаръий,** 19/XI да **Шайтон ва муридлар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/XI даа **Қора камар** (19.00), 18/XI да **Парвона** (19.00), 19/XI да **Драматик актёрлар куйлайди** (19.00)

Кино

18 НОЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «МАЮРИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Нукус — «КИЧИК ВЕРА» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Искра — «ҚУРБОНЛИК» (20.00).

Ватан — «ХАВФЛИ ЎХШАШЛИК» (тоқ соатларда ва 20.45 да).

Москва — «ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (11, 13.30, 20.00); «КУЛРАНГ СИЧҚОН» (16, 18.00).

Лисунов номли — «МУҲАББАТ ҚУДРАТИ» (11, 14, 17, 20.00).

Чайка—«КИЧИК ВЕРА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00),

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «КИЧИК ВЕРА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Восток — «ҚИЗИЛ САҲРО» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР:

Санъат саройи — 44-39-51.
Чайка — 77-35-43.
Тошкент Советининг 50 йиллиги — 78-47-25.
Қозоғистон — 35-24-91.
Москва — 68-68-81.
Ватан — 74-30-38.
Восток — 91-14-61.
Дружба — 67-96-87.
Нукус — 46-70-69.
Лисунов номли — 96-34-02.
Искра — 39-14-59.
ВЛКСМ 30 йиллиги — 33-44-52.
Кинолаштириш бошқармаси — 33-37-11.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистлари иштирокида янги программа.** (18/XI да 19.30 да; 19/XI да 16, 19.00 да; 20/XI да 12, 15, 18.00 да).

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р. — 14230. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 9236. Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10